

دوره ششم تقنینیه

مذاکرات مجلس

شماره

۷۵

جلسه

۱۱۰

تاریخ تأسیس آذر

۱۳۰۵

جلسه پنجشنبه ۴

خرداد ماه ۱۳۰۶

مطابق ۲۴ ذیقعده الحرام

۱۳۴۵

مندرجات

فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی

خواهد بود

پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود.

مطبعة مجلس

قیمه اشتراك

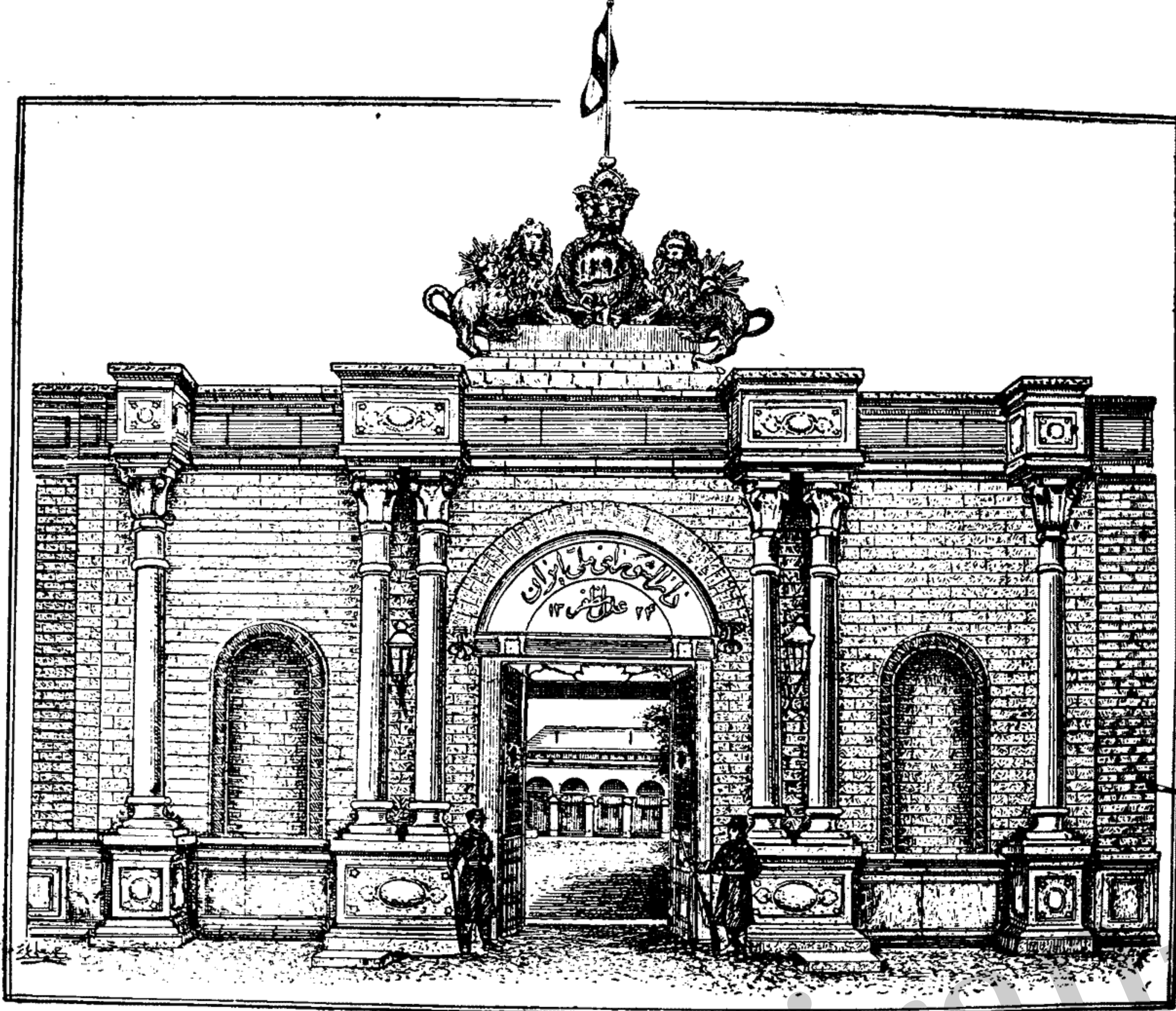
داخله ایران سالیانه ده تومان

خارجه « دوازده تومان »

قیمه تک شماره

یک قران

فهرست مندرجات

شماره	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	تقدیم لوائح تاسیس خطوط تلگرافی و مخارج پست هوائی و استخدام متخصص تلگراف بی سیم از طرف آقای معاون وزارت پست و تلگراف	۱۵۱۴	
۲	بقیه شور نسبت بخر کمیسیون بودجه راجع باضافات ۱۳۰۵ وزارت خارجه	۱۵۱۴	۱۵۲۹

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس پنجشنبه ۴ خرداد ماه ۱۳۰۶ مطابق ۲۴ ذیقعده ۱۳۴۵

جلسه ۱۱۰

(مجلس سه ساعت قبل از ظهر بریاست آقای
پیرنیا تشکیل)
(و صورت مجلس روز سه شنبه دوم خرداد را
آقای بنی سلیمان قرائت نمودند)

غائبین با اجازه جلسه قبل
آقایان : عمادی - اسفندیاری - نظام مافی - ضیاء
حشمتی - حیدری مگری - بالیزی - نوبخت - زعیم
غائبین بی اجازه جلسه قبل

آقایان: موقر - علی خان اعظمی - شریعت زاده -
حاج حسن آقا ملک - میرزا حسن خان وثوق
درآمده با اجازه جلسه قبل
آقای: ملک مدنی
درآمده بی اجازه جلسه قبل
آقایان: معظمی - حاج شیخ بیات - بهار -
محمدولی میرزا

رئیس - صورت مجلس اعتراضی دارد یا نه؟

(گفتند - خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد

جمعی از نمایندگان - دستور

معاون وزارت پست و تلگراف - لایحه ایست برای
استخدام متخصص برای مؤسسات تلگراف بی سیم ...
یک نفر از نمایندگان - بلند تر فرمائید.

معاون وزارت پست و تلگراف - لایحه دیگری است
راجع به تأسیس خطوط جدید تلگرافی و تلگرافخانه‌های
جدید و سیم کشی های جدید. لایحه دیگری است راجع
بمخارج پست هوایی که تقدیم مجلس شورای ملی میشود
(تقدیم مقام ریاست نمودند)

رئیس - دستور امروز در درجه اول خبر کمیسیون
بودجه راجع باضافات وزارت خارجه است
پیشنهادها قرائت میشود.

(شرح ذیل قرائت)

تبصره ذیل را پیشنهاد میکنم:

تبصره - دولت مکلف است که به اسرع اوقات در
بودجه ۱۳۰۶ دو نفر طبیب یکی به سفارت افغانستان
و دیگری به ژنرال قونسولگری بین النهرین اعزام
دارد.

رئیس - گمان نمیکم به این پیشنهاد بشود رأی گرفت

ولی میخواهید توضیح بدهید

روحی - بطوریکه بنده مطلع خود دولت هم باین
مسئله موافقت کرده است و توضیح زیادی هم نمیخواهم
بدم. سفارت افغانستان و بین النهرین محتاج به دو نفر

طبیب است با این همه اتباع بی رضاعتی که ما در آن
جا داریم و حق العلاج هم ندارند بدهند فرستادن طبیب
لازم است (اینرا بنده پیشنهاد نمیکم که در این لایحه
اضافه فرمایند) در بودجه ۱۳۰۶ منظور شود و
تصور میکنم اشکالی نداشته باشد و خوبست خود آقای
معاون وزارت امور خارجه هم قبول کنند.
معاون وزارت امور خارجه - در بودجه ۱۳۰۶
پیش بینی خواهد شد.

روحی - چون قبول کردند مسترد میدانم

رئیس - پیشنهاد دیگر.

(شرح آتی خوانده شد)

پیشنهاد میکنم تبصره ۲ بطریق اصلاح شود:
تبصره - وزارت خارجه مکلف است در اول فروردین
۱۳۰۷ اداره محاکمات مرکزی وزارت امور خارجه و
کارگذارهای ولایات را منحل و به آنها اخطار نماید که بودجه
آنها از تاریخ مذکور پرداخته نخواهد شد. احتشام زاده
رئیس - آقای احتشام زاده

احتشام زاده - عرض کنم در تبصره که از طرف
کمیسیون تنظیم شده است مینویسد: از اول تیر ماه ۱۳۰۶
منحل شود و در این مدت یعنی از تیر ماه ۱۳۰۶ تا قریب
نوزد هم اردیبهشت ۱۳۰۷ که موقع انعقاد عهدنامه
های کاپیتولاسیون است خیال می کنم وضعیت
محاکمات اتباع خارجه در ولایات بی ترتیب میباشد زیرا
یک محاکماتی پیدا میکنند و یک مراجع صالحی نیست
که در آنجا محاکمه کنند. بالاخره دولت هم تا یک مدتی
ضرب الاجل کرده است که در آن مدت محاکمه اتباع
خارجی منتقل می شود به محاکم داخلی ...

شیروانی - این چه حرفی است؟! اینطور نیست.

احتشام زاده - اینطور است. در هر صورت بنده
معتقد هستم برای اینکه تکلیفی برای محاکمه اتباع خارجه
در ولایات معین شود تا مدتی که دولت ضرب الاجل
کرده است که محاکمات اتباع خارجه هم به محاکم داخلی

منتقل می شود کار گذاری ها باقی باشند و چون
موعدی را که معین کرده اند با نژدهم اردیبهشت ۱۳۰۷
است بنده پیشنهاد را به این ترتیب اصلاح میکنم.
شیروانی (مخبر کمیسیون بودجه) - بنده
خیلی متأسفم که نماینده محترم قبل از یک مطالعه
یک هم چو پیشنهادی را فرمودند و یک اظهاراتی
کردند که برخلاف واقع بود. موضوع الغاء کاپیتولاسیون
و چیزهایی که مربوط به او است ابتدا مربوط به بودجه
نیست. کاپیتولاسیون ملغی شد و امر داده شده است
که ملغی شود و کارش تمام شد ولی آقا میخواهند در
این باب دو مرتبه مذاکرات تجدید شود و به عقیده
بنده این بد است. ما بالاخره دو اداره زائد در وزارت خارجه
داشتیم یکی کارگذارها و دیگری محاکمات هر دو را منحل
کنیم و از این نقطه نظر که یک شغلی برای متصدین
آنها تهیه شود و با آن بودجه که در دست ما میباشد
مؤسسات دیگری تأسیس کنیم در این بودجه نوشتیم و
الا از آن روزی که اعلان الغاء کاپیتولاسیون داده شده است
مرجع عموم محاکمات وزارت عدلیه است و هیچ مؤسسه
دیگر حق محاکمه در مملکت خواه داخلی باشد یا خارجی
ندارد، عدلیه باز است. خارجی و داخلی می روند آنجا
محاکمه میکنند. در عهدنامه ها هم کلمه کارگذاری و محاکمات
خارجی نبوده است و ما خودمان (یعنی سابقین) این را
انحاز کرده اند. هیچوقت در عهدنامه ها صحبت از
محاکمات وزارت خارجه و کار گذاری نبوده است و این
فورمولهائی است که ما خودمان در این مملکت درست
کرده ایم و امروز خوشبختانه دارد از بین می رود و نمیدانم
چرا ما باز میخواهیم دو دستی نگاهش داریم؟

رئیس - رأی گرفته می شود به قائل توجه بودن
پیشنهاد آقای احتشام زاده آقایان موافقین قیام
فرمایند.

(معدودی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای آقا سید
یعقوب.

(بمضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد می کنم که در جزء اول حقوق از جمع
حقوق اضافات ۱۲۸۴ تومان بعنوان مدیر شعبه اموال
کسر شود.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - همینطور که آقای تقی زاده فرمودند
چون مذاکرات کافی شد بعضی اقلام در این جا هست
که بنده نچشم در توضیح پیشنهاد عرض کنم. اگر
آقای باستانی منکر نشوند. شاید یادشان باشد که بنده
با این قلم در کمیسیون هم مخالفت کردم. بعضی اقلام
دیگر هم هست که واقعاً زیادی است. این جا هم چون
به کفایت مذاکرات رأی داده شد. ناچاراً راجع به
این اقلام پیشنهاد کردم و عرایض خود را در ضمن
پیشنهاد عرض خواهم کرد. عرض میکنم این پیشنهادی
را که عرض کردم (اگرچه آقای مخبر فوق العاده جدیت
دارد که بودجه وزارت خارجه نظر به حفظ استقلال
خارجی زودتر تصویب شود) ولی این مربوط به داخله
است در بودجه ۱۳۰۴ هم نبوده است. آمده اند در
بودجه ۱۳۰۵ زیاد کرده اند و در بودجه ۱۳۰۶
هم قید می شود. مربوط به خارجه هم نیست یک رابطه هم
باندیا ندارد که اینرا لازم داشته باشیم و یک تأسیسات
جدیده هم نیست که محتاج الیه باشد. این مدیر شعبه
اموال که اینجا مالی ۱۲۸۴ تومان ماهی صد و هفت
تومان حقوق رایش معین کرده اند، بنده عرض میکنم
آقایان وزارت امور خارجه چه احتیاجی رئیس شعبه اموال
دارد؟ مگر وزارت خارجه اموال دولت و خالصات
را حفظ میکند؟ بعد هم دارد (رئیس مالزومات) اگر
آقایان این بودجه های اضافی را تحت نظر بگیرند ملتفت
خواهند شد که چه اقلامی را آقای مخبر با کمال زبردستی

آورده اند و در تحت يك ماده واحده میخواهند بگذرانند، اینها يك اضافاتی است که جدیداً داده شده است. بنده میخواهم عرض کنم که این قلم جدیدی (که مدیر شعبه اموال واثیه است) ابدأ در بودجه ۱۳۰۴ چنین چیزی نداریم هر چه هم من در کمیسیون صحبت کرده و مخالفت نمودم آقایان گفتند این شخص يك حقوقی می گیرد، گفتیم منتظر خدمتش کنید و حقوق باو بدهید. اینها را منتظر خدمت کنید که اگر حقوق میگیرند لا اقل اسباب زحمت و گرفتاری مردم نشوند. در هر حال بنده عرض میکنم این قلم چون محتاج الیه نیست پیشنهاد کرده کسر شود. حالا آقایان مختارند.

مخبر - برای اطلاع نماینده محترم و مجلس شورای ملی باید این را عرض کنم که اخیراً در تمام وزارتخانه ها يك همچو شعبه را لازم دانسته اند و پیش بینی کرده اند در ضمن سایر لوائح اضافی هم که تصویب شد در تحت این عنوان يك چنین قلمی بوده است. اساساً باید فهمید که آیا این شعبه را لازم داریم یا نداریم، از یکطرف البته يك خرج جدیدی است که در مملکت ایجاد شده است، از يك طرف هم در کمیسیون نمایندگان دولت يك منافعی برای این شعبه قائل شده اند نسبت به هر وزارت خانه. مثلاً وزارت خارجه در مرکز، در ولایات، و در خارجه يك اموالی را دارد و يك اموالی پیدا میکنند و يك اموالی کهنه میشود و از بین میرود. بالاخره يك چنین مؤسسه و يك چنین شخصی را (شاید در هر وزارتخانه هم این شعبه یکی دو نفر عضو بیشتر نداشته باشد) دولت لازم دارد که صورت دارایی مملکت را داشته باشد، مخصوصاً در وزارت فوائد عامه که این مؤسسه خیلی لازم است زیرا از این به بعد برای ادوات راه آهن و برای سایر مؤسسات که داریم لازم داریم يك شعبه ثبت اموال داشته باشیم، حالا اگر اساساً مجلس شورای ملی با این فکر موافق نیست و مقتضی نمیداند باید بودجه این شعبه را زد و يك شخص دیگر

یا مؤسسه دیگری را باید گفت که متصدی این کار باشد و اگر لازم میدانند که در هر وزارت خانه يك نفری متصدی ثبت و ضبط اموال باشد بنده تصور میکنم که در وزارت خارجه هم لازم است زیرا ما در وزارت خارجه اموال دور دستی داریم و اگر چنانچه يك نفر سفیر فرضاً مأمور میشود از يك جائی بجای دیگر برود آن اسباب و مبل و زندکان را با خودش نبرد وقتی هم به يك مأمور دیگر تحویل میدهد و میسپارد عیب و علت پیدا نکند و مأمور ثبت اموال يك صورتی از همه آنها داشته باشد.

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - عرض کنم بطوریکه آقای مخبر بیان فرمودند این مؤسسه يك مؤسسه است که از طرف وزارت مالیه تأسیس شده یعنی مرکز در وزارت مالیه تشکیل شده از طرف وزارت مالیه هم دستور داده اند که يك همچو مؤسسه را در کلیه وزارتخانهها تأسیس کنند و بعقیده بنده یکی از کارهای خوب وزارت مالیه همین است و اگر آقایان دقت بفرمایند عضو زیادی و کارهای غیر مفید در وزارتخانهها خیلی زیاد است و يك مؤسسانیکه منافعی داشته باشد باید تأسیس شود مخصوصاً در قسمت وزارت معارف...

آقا سید یعقوب - این بودجه راجع به وزارت معارف نیست.

اعتبار - در هر حال در کمیسیون هم يك توضیحاتی آقای دکتر میلیسپو در این موضوع دادند، بنده هم عرض میکنم که این قلم در بودجه ۱۳۰۴ نبوده است و در بودجه ۱۳۰۵ پیش بینی شده است و خیلی هم وجودش لازم است.

آقا سید یعقوب - بنده در اجازه ها از مقام ریاست عدالت نمی بینم.

رئیس - چطور؟

آقا سید یعقوب - چون پیشنهاد را بکنفر کرد و دو نفر جواب دادند رئیس - مطابق نظامنامه است. میل دارید ماده نظامنامه را بخوانند.

آقا سید یعقوب - خیر بنده جسارت نمیکم همینقدر که فرمودید کافی است. طاعت میکنم، چون میدیدم سابق فقط مخبر جواب میداد کافی میشد.

رئیس - آقایانیکه پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب را قابل توجه میدانند قیام فرمایند. (عده قلیبی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد دیگر.

(بعبارت ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم از جزء مخارج تأسیسات عنوان اداره اطلاعات مرکزی ۵۵۸۰ تومان کسر شود. بعقوب الموسوی رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقای آقا سید یعقوب - خوش بختانه در دوره چهارم آقای شیروانی يك صحبتی کرد... بعضی از نمایندگان - آقای شیروانی در دوره چهارم نبودند

آقا سید یعقوب - در دوره پنجم آقایان آنقدر لازم نیست مخالفت کنید برای اینکه شما اکثریت هستید اگر بنده بگویم لاله الا الله شما میگویید خیر لاله الا الله نیست و آقای باسائی هم حمله می کنند!! حمله به اقلیت چیز غریبی است! آقایان شما اکثریت هستید رأی موافق بدهید، اقلیت کجا گریزنا است؟! يك اقلیتی که اکثریت را گریزانده است!...

زوار - اینطور نیست.

آقا سید یعقوب - خطاب به آقای زوار خوبست که شما هم تصدیق کنید مثل دو برادر مجتهد.

رئیس - (خطاب به آقا سید یعقوب) آقا از موضوع

خارج نشوید.

آقا سید یعقوب - بله عرض کنم آقای شیروانی ناسیس يك مؤسسه بحریبیائی را اظهار کردند و در این مسئله اصرار داشتند که ما باید از همه مخارج بکاهیم و يك يك مؤسسه بحریبیائی برای ایران ایجاد کنیم و وقیعتش را هم آقایان در روزنامه ها میخوانند و میدانند که چه قدر ما برای حفظ خلیج و سواحل به این مؤسسه محتاج بودیم آنوقت نمیبندد دولت آمد این جا پشت تریبون و چند نفر رفیق هم مثل آقایان داشت بشد کردند يك پیشنهاد به این صحیحی را مسخره کردن. بنده متفکره چرا آقای شیروانی با آن جدیدی که داشتند در این جور مواقع برای بحریبیائی فکری نمی کنند. بنده عرض میکنم بودجه اداره اطلاعات مرکز در ماه پنجهزار و چیزی است در سال حسابش را بکنید به بینید چقدر میشود و این يك قلمی است که امسال آمده است. سابق نبوده است، در بودجه ۱۳۰۳ نیست، در بودجه ۱۳۰۴ هم نیست، يك اداره جدید تأسیس است که يك عده را خواسته اند شغل برایشان معین کنند و ارتزاق کنند ما در کمیسیون هم این را عنوان کردیم و صحبت کردیم گفتند يك رموزی است و الفاظ سیاسی است، همان الفاظی که مردم را گرفتار کرده و مردم و مملکت را با این روز انداخته است! بنده میگویم در ۱۳۰۴ و ۱۳۰۳ که این اداره را نداشتیم چه نقصانی داشتیم و چه نقصان سیاسی بر ما متوجه بود؟ در یکسایه که این مؤسسه پنجهزار تومان خرج داشته باشد سالش شصت هزار تومان میشود. آنوقت که نبود چه منقصتی بر ما متوجه بود، آقا قطره قطره جمع گردد و آنکهی در با شود. از همین بودجه وزارت خارجه میتوانیم يك میلیون جمع کنیم و تهیه کنیم برای بحر بیائی، حالا بنده غلط میگویم نمیدانم. من میگویم باید از این مخارج جلوگیری کرد و پول را صرف يك تأسیساتی که برای مملکت نافع است بکنیم. این بود که بنده این پیشنهاد را عرض

کردم و این عرایض من روی اقلیت نیست. از روی حقیقت است و به وجدان يك نمایندگان محترم حواله میدهم بنده نمیخواهم روی اقلیت صحبت کنم بنده میگویم که باید پول مملکت خرج تأسیساتی بشود که برای عامه نفع داشته باشد نه اینکه نفع خصوصی داشته باشد. اهالی مملکت باید از پولی که میدهند استفاده کنند، اداره اطلاعات که بکعبه فقط مینشینند آنجا و سیکار می کشند برای ما چه فایده دارد؟ آقایان شما نمایندگان ملت هستید. ملاحظه فی بضاعت ها را هم بکنید، دیگر خودتان میدانید.

رهنا (معاون وزارت داخله) - بنده چون معتقدم که حضرت آقای آقا سید یعقوب وقتی که يك اظهارانی میکنند اگر اطلاعاتشان در آن موضوع تکمیل شود يك نظریه عادلانه نسبت بان موضوع پیدا می کنند و تصدیق می نمایند. این است که عرض میکنم: این قلم بعقیده بنده مهمترین و لازمترین اقلام این اضافات است. يك وزارت خارجه وقتی که اداره اطلاعات نداشته باشد، وقتی که نتواند يك اطلاعات کافی و کامل چه در خارجه و چه در داخله جمع آوری کند. وقتی که نتواند فکر خودش را در مطبوعات بچربان بیندازد تمام شعبات و مؤسسات دیگر آن بیفایده است. بودجه وزارت خارجه سار ملل را بردارید به بینید در تحت این قلم شاید صدها هزار تومان گنجانیده اند و در نتیجه همین بودجه توانسته اند سیاست خودشان را جلو بیندازند. بنده معتقدم اگر آقای آقا سید یعقوب مطلع شوند شاید با یکمه از آقایان نمایندگان و کارکنان وزارت خارجه موافق شوند که این مبلغ چهار هزار و کسری تومان در سال برای این مؤسسه خیلی کم است و خود نماینده محترم تصدیق بفرمایند که باید این مؤسسه را در ۱۳۰۶ يك توسعه داد که اقلاً شبیه مؤسسات سار جاها باشد و نمایندگان شما يك ارتباطی با محافل و مطبوعات خارجی پیدا کنند. و البته تصدیق میفرمائید که اینها مفت و بجان صورت نمیگیرند. با این اطلاعات بنده تصور میکنم

که آقای آقا سید یعقوب موافقت بفرمایند که نه تنها این مبلغ کسر نشود بلکه در ۱۳۰۶ اضافه شود. چون يك قلم مهمی است و يك قدم بزرگی است که برای مملکت برداشته شده است.

رئیس - آقای یسائی

یسائی - بنده با این پیشنهاد مخالفم و این توضیحاتی که دادند گمان میکنم کافی است و جای تردید نیست که در وزارت خارجه ما باید دایره اطلاعات را توسعه بدهیم زیرا مقدمه سیاست اطلاعات است و در دنیا اطلاعات کاملاً در سیاست مدخلیت دارد. ما خود مان در ضمن قضایای پارلمانی غالباً از اطلاعاتی که در داخله داریم صحبت می کنیم و خیلی تعجب میکنم که آقای آقا سید یعقوب با آنکه در کمیسیون بودجه با این قلم خیلی مخالفت نداشتند چرا اینجا بان شدت مخالفت میکنند در صورتیکه رقمش هم زیاد نیست چهار صد و خرده تومان است شاید در قران و تومان اشتباه کرده اند.

رئیس - آقای مخبر

مخبر - بسته به نظر مجلس است.

رئیس - رأی می گیریم. آقایانیکه این پیشنهاد را

قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(چند نفری قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد دیگر آقای

آقا سید یعقوب.

(مضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم در صفحه چهارم در ذیل عنوان مصارف مبلغ سیصد تومان سوخت و روشنایی کسر شود.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - الفاظ خیلی خوب در این جا گفته میشود ولی در موقع عمل معلوم است، آقای رهنا در جواب بنده میفرمایند که اداره اطلاعات روزنامه تائیس را درست می کنند ولی یکی از این حرفها عملی نیست برای اینکه

تومان زیاد آمد باز يك لفظی پیدا کردند و مخارج غیر مترقبه اسنن را گذاردند و جای او را هم بر کردند آقایان: اینها چیزهایی است که محتاج الیه مملکت باشد! اینها خرجهای اضافی است. از این جهت بنده این پیشنهاد را کردم. دیگر قضاوت بشما است.

رئیس - آقای یسائی

یسائی - البته خود آقای آقا سید یعقوب بیشتر از بنده به آرومندی ایران مخصوصاً در خارجه علاقه مندند.

آقا سید یعقوب - این قلم مال داخله است.

یسائی - خود جنابعالی در کمیسیون بودجه تشریف داشتید وقتی که ما در حضور آقای رئیس لوزراء این قضیه را مطرح کردیم که دو اثر حکومتی مخصوصاً در سرحدات نواقص تشکیلاتی دارند از حیث ملزومات و لوازم التحریر. همان مخارج متفرقه و غیر مترقبه که ملاحظه میفرمائید ضوری نقص است که سبب خفت و شرمندگی است مخصوصاً در ولایت مرحدی. اگر یکی از حکام ما بخواهد از يك مأمور خارجی پذیرائی کند لا اقل باید آن لوازم صوری را فراهم کند چه رسد به خارجه فرضاً وزیر امور خارجه نکلیس بخواهد وزیر مختار ما را در سفر نخانه ما ملاقات کند. میز و صندلیش باید شکسته باشد؟ باید پرده هایش پاره باشد. بالاخره باید قلمش شکسته باشد؟ جوهرش کثیف باشد این مذاکرات چه چیز است.

آقا سید یعقوب - مقصود من سوخت و روشنایی است.

یسائی - سوخت و روشنایی هم لازم است برای يك مدتی و اینکه آقای مدرس فرمودند که پنج مثلاً در تمام مدت سال در بودجه دیدم نوشته شده است ابداً همچو چیزی نیست توی هیچ بودجه نبوده است. بعدها هم نخواهد بود اقلام بودجه ۳۰۴ و ۳۰۵ را ملاحظه بفرمائید که همچو چیزی بوده است؟ اگر يك اعتباری در سال برای یخ و سوخت بوده است دلیل این نیست که

با تمام این ادارات و اداره اطلاعات هنوز نتوانسته اند عهد نامه با روسها به بندند و قرا دار داد معلوم نیست بکجا میرسد. این هابك صحبتهایی است که این جا گفته می شود، اگر يك اطلاعاتی به مطبوعات میداد خوشتر می آمد ولی خیر، نه به مطبوعات تخصیص کاری میدهد و نه برای انتشار اخبار داخلی ایران است. بجز عزیز شما قسم است که يك اداره معطله بی مصرفی است. آمدیم در این پیشنهادی که عرض کردم: آقای یسائی میفرمایند بنده در کمیسیون مخالفت کلی ندشتم و يك غیر واقعی را بنده نسبت میدهند در صورتیکه این عرایض من دلیل مخالفت آنجا است. این جا می نویسند: مصرف اضافه اعتبار برای ملزومات ۲۲۸۵ تومان. بعد هم ملزومات میآید آقایان شاید تصور بفرمایند که این اصل مخارج ملزومات است ولی خیر این اضافه اعتبار است، بنده سؤال میکنم اینکه میگویند ملزومات. اگر مقصود لوازم التحریر است که آنرا بعد هم دارد من نمیدانم مقصود چیست. من نمیدانم تا کی پول سوخت و روشنایی باید داده شود و بفرمائید آقای مدرس تا چندین هزار سل پول پیه سوز را باید بدهیم! اگر هم در وزارتخانه ها شب کار می کنند چراغ برق دارند باز پول پیه سوز را میگیرند يك نکته را بعرض آقایان میرسانم در دوره پنجم مقتضی شد باعتبار جمع آوری که مالیه کرده بود يك اضافاتی داده شود آمدند در هیئت وزراء گفتند کلاش از من کفش از تو قبایش از تو، وزارتخانه ها آمدند يك پیشنهادهای اضافی کردند وزارتخانه ها هم که نباید از یکدیگر عقب بمانند دکتر میلیسپو هم موافقت کرد و اداره محاسبیت کل صورت اضافات را خواست. آمدند صورت تهیه کردند (آقایان نمایندگان محترم اقلام را در نظر بگیرید و درست دقت کنید به بینید آن کسانی که شما را مأمور اینکار کرده اند و اینچاروا نه کرده اند اجازه میدهند که شما بین رأی بدهید) خیر. آمدند اسم زیاد کردند، در تحت عنوان سوخت، روشنایی و غیره باز دیدند شصت، هفتاد هزار

برای تمام دوازده ماه است که هر ماهی يك دوازدهم را بخر بگیرند و يك دوازدهم خرج سوخت بکنند. خلاصه اینکه این اعتباری که دولت میخواهد برای ملزومات و لوازم التحریر مخصوصاً برای خارجه خیلی لازم است و اینها يك اقلام زیادی نیست که ما بدون مطالعه رأی بدهیم.

رئیس -- آقای مخبر.

مخبر -- بسته به نظر مجلس است.

مدرس -- روشنائی را لا اقل در دارید وزارت خانه ها شب که کار نمی کنند.

وزار -- در تاریکی بنشینند؟

مخبر -- این مال سفارتخانه ها است.

رئیس -- رأی می گیریم آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند (معدودی برخاستند)

رئیس -- قابل توجه نشد. پیشنهاد دیگر آقای سید یعقوب.

(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم در ذیل عنوان اضافات بر طبق تصویب هیئت دولت مبلغ شش هزار و یکصد و سی و پنج و هم چنین هشتصد و پنجاه و دو تومان کسر شود.

رئیس -- آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب -- بنده از آقای باسائی استدعا میکنم که همان دلیلی که اکثریت دارد کفایت میکند و اگر بخواهند جواب بدهند درست وقت بکنند آنوقت جواب بدهند و مغرور نشوند که اکثریت رأی میدهد آقا: پس فردا دوره هفتم میآید و کسانیکه بعد از ما میآیند این صورت مجلس را میخوانند و بد است این حرف ها زده شود. بنده می گویم سوخت و روشنائی، ایشان جواب می دهند که يك مأمور خارجی و سفیر مهمان ما بشود، آقای باسائی؛ شما يك آدم چیز فهمی

هستید و با منطق همیشه صحبت می کردید، بنده عرض می کنم سوخت و روشنائی باید کسر شود آقای باسائی می گویند برای مأمورین خارجه باید خیلی اهمیت قائل شد. بنده می گویم سوخت و روشنائی، می گویند محل کار گذاري، در لطف آباد خراب است و لوازم التحریر در فلان سفارتخانه لازم داریم پس برای اینکه پس فردا صورت مجلس خوانده می شود کسی نگوید آن بیچاره چه گفت و شما چه جواب دادید خوبست گوش بدهید و جواب بدهید درست بدهید یا همان دلیلی که اکثریت هستم جواب بدهید و لایحه خرجات می کشم که يك وکیل مبرزی مثل شما گوش بحرف من ندهد و جواب بدهد اینجا نوشته شده است و اضافاتی که از محل شصت هزار تومان اعتبار دولت برداشته شده و میشود بر طبق تصویب هیئت دولت « يك مسئله اساسی را بنده در مجلس میگویم و آقایان تصور نکنند که این را بعنوان اقلیت میگویم. بنده اساساً عرض میکنم که ما نظارت داریم بخزانه مملکت و آن شغل حقی که بالذات برای ما هست نظارت در خزانه مملکت است. همانطوری که آقای تقی زاده فرمودند این رعیت بدبخت که عرق میریزد و پول میدهد و بفرویش آقای شیروانی یا يك دست پر آبله پول بمأمور دولت میدهد ما باید به بینیم این پول کجا خرج میشود و باید هر خرجی از تصویب مجلس بگذرد. آقایان نمایندگان محترم نه این دولت بلکه دولت مطلقاً لفظ (د- و- ل- ت) آمده است يك خرجی کرده است و پولی گرفته است حالا آورده است به مجلس که تصویب شود بنده میگویم چه حق دارد بکنند رأی ندهید تا دولتها چه در دوره فترت چه در غیر فترت نتوانند تصویب نامه صادر بکنند و از خزانه مملکت پول بگیرند. فرض میکنیم تصویب نامه صادر کردند و پول هم گرفتند و جای خوبی هم خرج کردند و سفارت برلن را هم ارزان خریدند ولی بالاخره باید تصویب مجلس باشد. اساس مشروطیت ناظر بودن ماها است به دخل و خرج یعنی دولت در اینجا قلم و

قدمش کوتاه باشد. این جا آمده است دولت تصویب نامه صادر کرده است و از این محل پول بر داشته است و خرج کرده است. آقایان این اول وظیفه مجلس است. این اول وظیفه اجرای قانون اساسی است این اول وظیفه نظامنامه داخلی است که اولاً باید به تشخیص و اجازه مجلس باشد بعد دولتها بروند خرج کنند نه اینکه بیایند تصویب نامه صادر کنند و بعد بگویند میخواهی رأی بده یا نه. ما پولت را خرج کرده ایم. این کار را نکنید. نباید آنها تصویب نامه صادر کنند شما نگذارید. من این قدر عقیده ندارم که اکثریت در عرایض حقه من لجاجت بکند. جلوی تصویب نامه صادر کردن را بگیرد تا من بعد دولتهای وقت تصویب نامه صادر نکنند و هر وقت خرجی پیدا کردند اول اجازه آن را از مجلس شورای ملی بگیرند بعد بروند خرج کنند. آقایان: این حق را از دست خودتان ندهید، هر حقی را که میخواهید بدهید بدید ولی این حق را که عنوان مشروطیت هم بد این محفوظ می ماند از دست ندهید. باز قضاوت شماست مختارید.

رئیس -- آقای بامداد

بامداد -- این قلم يك خرج اضافی نیست. آقای آقا سید یعقوب خودشان می دانند که يك اعتباری که دو بیست و پنجاه هزار تومان بوده بدولت داده شده است بعد دولت در مضیقه افتاده است، یکی برای مخارج مسافرت مأمورینی که در نتیجه پنجسال خدمت در خارج مطابق قانون احضار شده اند و یکی هم موقع تاجگذاری که مأمورین را عوض و بدل کردند. برای این مخارج مجبور شدند که از اعتبار دولت قرض کنند حالا که در مجلس تصویب میشود از خزانه گرفته نمیشود فقط برای محاسبه که از فصلی به فصل دیگر رفته تصویب مجلس را لازم دارد نه اینکه این پول دستی از خزانه گرفته شده باشد.

آقا سید یعقوب -- از جیبشان داده اند؟!

رئیس -- رأی میگیریم به پیشنهاد آقای سید یعقوب آقایان موافقین قیام فرمایند (معدودی برخاستند)

رئیس -- تصویب نشد. پیشنهاد دیگر (مضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم در قسمت احتیاجات هفت هزار تومان بعنوان قیمت ۱۲ عدد قفسه کسر شود.

رئیس -- آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب -- خیلی خوشحال شدم که آقای سید یعقوب بنده را پسندیدند و نتوانستند جواب بفرمایند و نگذارند بقایای بهمداد آقای بامداد هم چیز غریبی فرمودند. میفرمایند خرج کرده اند بنده عرض میکنم من کی را خرج کرده اند؟ چرا از جیب خودشان خرج نکردند؟ آقا: والله محاکمت تاریخی مدعا قضاوت خواهد کرد. عرایض بنده را گوش شنید همان طور که آقای مخبر واگذار میکنند. به رأی مجلس شد هم واگذار کنید به رأی مجلس والا این جواب نیست که به بنده میدهید. میگویند بموجب تصویب نامه پول را گرفته اند و خرج کرده اند چیز غریبی است!! در اینجا يك قلم درستی هست در تحت کلمه (ملزومات). آنچه که ممکن بوده است در تحت این کلمات اضافه کرده اند باز دیده اند آن شصت هزار تومان پولی که اعتبار گرفته اند زیاد آمده است آنوقت آمده اند و نوشته اند (قفسه) بنده نمیدانم اینجا تجارخانه است نحو بلدان خانه است که قفسه آهنی لازم داشته باشد. حالا بکنفر بلند میشود سر پا و میگوید عهد نامه هارا مورثانه میخورد از این جهت این قفسه ها تهیه شد... (خنده نمایندگان)

آقایان نگاه نکنید باینکه بنده در اقلیت هستم و آقایان اکثریت دارند. يك قدری توجه بفرمائید به این اقلام و آنوقت رنگهای زرد اهالی مملکت را

نگاه کنید و به بینید ملکیت بچه روزی افتاده است . حقوق آن رعیت بدبخت را باعمال نکنید آخر قفسه آهن چیست ؟ او بچه مناسبت است ؟ وزارت خارجه قفسه آهنی میخواهد چه کند ؟ يك كاري بکنید که سابقه داشته باشد . آقای شیروانی : این هم جزو کارهای عام المنفعه است ؟ مگر اینکه سفیر را بیاورید در این قفسه حبس کنید و الا فایسده دیگری ندارد . این بود عرایض بنده و قضاوتش را به آقایان واگذار میکنم .

معاون وزارت امور خارجه - عرض کنم در موقعی که آقای دکتر مصدق وزیر امور خارجه بوده اند این قفسه ها سفارش داده شده است برای نگاهداری اسناد و عهد نامه ها و تمام شده است پولش هم تادیه شده است .

رئیس - آقای مخبر ؟

مخبر - بنده نظر به ارادتی که خدمت آقای سید یعقوب دارم در مقابل فرمایشات ایشان کمتر دفع میکنم و میگویم بسته بنظر مجلس است . راجع بموضوع قفسه چنانچه اظهار شد این قفسه ها خرید شده و پولش هم داده شده است بنا بر این بنده نمیتوانم پیشنهاد آقای را قبول کنم .

رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را تصویب میکنند قیام فرمایند .

(چند نفری قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد . پیشنهاد دیگر

(باین مضمون قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم در قسمت احتیاجات یکساله چهار هزار تومان بعنوان جامعه ملل کسر شود
یعقوب الموسوی

رئیس - آقای سید یعقوب

آقا سید یعقوب - حقیقه دارد مسئله يك صورت

دیگری بخودش بگیرد بنده در مسئله همین تصویبها عرض میکنم که چه حق دارند تصویب نامه صادر میکنند ؟ در اینجا آقای کفیل وزارت خارجه می فرمایند خریدیم چرا خریدید آقا ؟ شما چه کاره هستید ؟ برای چه بدون اجازه مجلس شورای ملی چیزی می خرید ؟ اگر چیزی لازم دارید باید از مجلس شورای ملی اجازه بگیرید . حکومت حکومت شوروی است بنده که بکنفر و کیسل ضعیفش هستم بدانید که يك روزی يك وكلاي قوي میآیند و از شما مؤاخذه می کنند و می گویند چرا بدون اجازه این عملیات را میکنید ؟ .

افسر - صحیح است

آقا سید یعقوب - اگر صحیح است پس چرا رای نمی دهید . اینجا در مسئله جامعه ملل همین طور که نماینده محترم آقای تقی زاده در این جا بیاناتی فرمودند بنده هم تصدیق میکنم و يك درد دلها می دارم بنده نسبت بجامعه ملل خیلی امیدوار هستم . بنده از جامعه ملل میخواهم که ما را خفه نکنند . و اقتصادیات ما را از دستمان نگیرند به تریاک ما چه کار دارند ؟ بنده نظر بحسن ظنی که بجامعه ملل دارم عرض میکنم که کاری به تریاک ما نداشته باشد کاری به تفتیشات بحری ما نداشته باشند ما خودمان تفتیشات بحری مان را میکنیم ما يك دولت مستقلی هستیم که عضو او شده ایم و همانطور که نماینده محترم فرمودند پراس ارفع يك نطق هائی که خیلی بحال دنیا نافع بوده است کرده است و بالاخره ما يك ملت قدیمی هستیم که عضو کهن جامعه بشریت هستیم و البته ما دارای يك امتیازات و حقوقی هستیم و هیچ امتیازات و حقوق خارجی نمیخواهیم بنا بر این جامعه هم کاری نماداشته باشند ما اول ملت اسلام و ملت آسیائی هستیم که دست دراز کرده ایم بطرف جامعه و گفتیم ما هم عضو شما هستیم . يك ملتی که ششصد کرور تابع دارد و در حقیقت اولین ملت اسلام که روح داد بجامعه ملل و روح داد در آسیا و افریقا ملت ایران بود و بنده ثابت میکنم که يك

ملت مسامی آمد در آنجا و جامعه ملل را زنده کرد يك ملتی که دارای يك همچو مقامی است چه کار به کار ما دارند ؟ دست از تریاک ما بردارند به تفتیشات بحری ما چه کار دارند ؟ میخواهیم تفتیشات بحری ما را بگیریم . يك حقوقی داریم و از آن حقوق خودمان استفاده میکنیم پس ما يك امیدواریم . بجامعه ملل داریم و تاریخ که غیر از مجلس شورای ملی است قضاوت میکند که ما همچو حق بجامعه ملل داریم چه کار دارند به امور ما مداخله میکنند ؟ بنده برای این که عدایم در تمام ممالک متمدن بلند شود که ملت مسلم ایران که اول ملت اسلام بود آمد و خودش را در جامعه ملل داخل کرد خیلی از جامعه ملل امیدواری دارم و آنها هم خیلی بد رعایت ما را بکنند . بنده رای اینکه این عرایض را بکنم این پیشنهاد را کرده ولی فعلاً مستخدمیدارم .

رفیع - بنده قبول میکنم

مدرس - بنده هم قبول میکنم

رئیس - آقای رفیع

حاج آقا رضا رفیع - آقایان هر کدام يك عقیده دارند عقیده آقای تقی زاده این است که جامعه ملل خیلی نافع است . عقیده بنده این است که نافع نیست . مجلس شورای ملی حاکم است يك روزی باید این مسئله در مجلس شورای ملی مطرح شود . وزیر مالیه هم در اینجا اظهار میکرد که این مسئله باید در مجلس شورای ملی مطرح شود و بالاخره حل شود اگر مجلس رای داد به اینکه ما نماینده در جامعه داشته باشیم و اگر مجلس رای نداد نداشته باشیم بنده میخواهم بدانم که چه روزی باید ما این مسئله را مطرح کنیم بطور طرح قانونی باید این مسئله را بیاوریم در مجلس شورای ملی و مطرح نمائیم با بطریق دیگر؟ و بالاخره بنده کسی هستم که موافق دولت هستم و باید باین لایحه رای بدهم ولی چون این مبلغ چهار هزار تومان در اینجا هست و بنده با این قلم مخالف هستم نمیتوانم رای بدهم برای اینکه ما که در جامعه اکثریت نداریم البته هر کسی در يك

جماعتی که ابتدا حدس زند که يك روزی برای او اکثریتی پیدا میشود داخل نمیشود . این چه منافعی دارد که ما هم در جامعه نماینده داشته باشیم ؟ جماعتی در آنجا نشسته اند و من بکنفرم . هیچ تصور میفرمائید که من بکنفر اکثریتی حاصل کنم ؟ يك مسئله را مطرح می کنند و من هم چون بکنفرم بچشم با آراء آنها شرکت کنم اما اگر نماینده نداشته باشیم مجبور نیستیم از آراء آنها تبعیت کنیم . مثلاً همین مسئله تریاک و تفتیشات که بنده نمیخواهم در این خصوص مذاکره کنم بالاخره هر رأیی که آنها در غیاب ما بدهند ابتدا صلاحیت ندارد و ما هم تبعیت تبعیت کنیم بنا بر این بنده عرض می کنم که موضوع نمایندگی ما در جامعه ملل بهیچوجه فایده ندارد و باید تکلیف این هم در مجلس شورای ملی معین شود که نماینده باید باشد یا نباید باشد و بنده از این جهت بود که بن پیشنهاد را قبول کردم

معاون وزارت امور خارجه - بموجب قانونی که از مجلس گذشته است دولت ایران عضو جامعه ملل است و این چهار هزار تومان هم کسر سهمیه دولت در ۱۳۰۵ است و يك پولی است که تعهد شده است بنا بر این چه میخواهیم از جامعه خارج شویم و چه نخواهیم داخل باشیم باید این پول را بدهیم

رئیس - آقای طاهری

دکتر طاهری - بطوری که اظهار شد در طبق قانونی که از مجلس گذشت ما عضو جامعه ملل هستیم و يك مخارجی هم ملتی که عضو جامعه ملل هست تعلق میگیرد دولت ایران هم باید این مبلغ را بپردازد و عقیده بنده موضوع این که ما نماینده در جامعه داشته باشیم یا نداشته باشیم ربطی به این موضوع ندارد و در هر صورت ما مجبوریم که این مبلغ را بپردازیم

رئیس - آقای مخبر ؟

مخبر - بسته بنظر مجلس است

رئیس -- رأی گرفته میشود به این پیشنهاد آقایان موافقین قیام فرمایند (چند نفری برخاستند)

رئیس -- قبیل توجه نشد. بکنفر از آقایان پیشنهاد تنفس کرده اند.

جمعی از نمایندگان - صحیح است (در اینموقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس -- پیشنهاد آقای فیروز آبادی (شرح آتی خوانده شد)

بند پیشنهاد میکنم که مخارج اضافه اعتبار برای ملزومات و مخارج ارب و ذهاب مأمورین که مبلغ شهزاد و یکصد تومان و هشت قران میباشد حذف شود

رئیس -- آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده دیروز گذشته هم جهت بعضی سوء تفاهات عرض کردم که بنده اگر موافقت یا مخالفت میکنم ابدأ نظرم به این نیست که با کابینه موافق یا مخالفم زیرا عقیده ام این است که هر چه را خوب بدانم موافقت میکنم اگر چه با کابینه مخالف باشم و هر چه را بد دانسم مخالفت میکنم و لوی اینکه با کابینه موافق باشم در اینجا مذاکره شد که باید آبروی ما در خارجه حفظ شود بنده هم خدا شاهد است کاملاً موافقم آبروی ما در خارجه حفظ شود ولی در ضمن اینکه این عقیده را دارم معتقدم که اگر ما سفراء و قونسولهای که در خارجه داریم بخواهیم و از سفارتخانههای خودمان صرف نظر کنیم اینبع ما در خارجه راحت تر هستیم و آبروی ما هم در خارجه زیادتر از حالا خواهد بود اشخاصی که در خارجه تشریف بردند میداند و قلباً هم عرایض بنده را تصدیق میفرمایند و بالاخره آبروی ما وقتی در خارجه حفظ میشود که يك مجازاتی در مملکت باشد که اگر کسی رفت بخارجه و خدمت کرد به او پاداش بدهند اگر خیانت

می آوردند و سفارتخانه ها قبول نمیکردند و میگفتند بودجه ما کفایت با خوردن گوشت بزه نمیکند و گوشت گاو میخورند و آن بزه ها در جاهای دیگر فروش میرفت. این چیزها است که تحصیل آبرو میشود و بالاخره از پول خرج کردن آبرو زیاد نمیشود بلکه بی علاقگی ما نسبت مملکت خودمان ثابت میکند و بنده اگر چه با تمام اقلام این لایحه مخالف هستم اما چون میخواستم عرایض خودم را بکنم فعلاً این دو فقره را عرض کرده که کسر شود.

رئیس -- آقای یسائی

یسائی - پیشنهاد آقای فیروز آبادی دو قسمت داشت يك قسمتش بر حسب پیشنهاد یکی از آقایان نمایندگان رد شد و آن راجع ملزومات بود قسمت دیگر راجع بخرج سفر سفر بود البته تصدیق میفرمائید که مجلس يك قانونی را که تصویب کرد باید لوازم جرای آن قانون را هم اجازه بدهد مجلس تصویب کرده است که مأمورینی که در خارجه میروند بیش از يك مدت معینی حق اقامت ندارند و باید برگردند بوطن خودشان و در مرکز اطلاعات جدید حاصل کنند بعد بروند در اینصورت البته اینها خرج سفر بیشتری لازم دارند یعنی اضافه از نقطه نظر خرج سفر باید بیشتر باشد در بودجه های گذشته دیده اند خرج سفری را که مجلس اعتبار داده است کافی نیست لهذا يك اضافه اعتباری تقاضا کرده اند.

و اینکه راجع بمأمورین خارجه فرمودند که آبروی ما در خارجه حفظ نمیشود اینطور نیست بالاخره ما يك مأمورین صالحی مثل آقای طباطبائی در ترکیه و مثل انتظام الملک در ایتالیا داریم و همینطور مأمورین صالح فداکار و علاقه مند بوطن داریم و سزاوار نیست که بطور کلی گفته شود. بلکه ممکن است بعضی مأمورین باشند که بوظیفه خودشان عمل نکرده اند ولی البته بایستی بتدریج اصلاح شود و يك قسمت از اوقاص

کار را خودمان باید رفع کنیم و باید لوازمی را که می خواهند به آنها داده شود و حقوق مکفی هم به آنها داده شود وزیر مختار ما در واشنگتن نباید به ماهی سیصد تومان بتواند زندگان کند بالاخره وقتی که بکنفر مدبر کل در طهران سیصد و دوازده تومان حقوق میگیرد البته باید به فلان سفیر يك مبلغ بیشتری بدهید و بالاخره اینها هم يك اعتباری نیست که از نقطه نظر مخارج شخصی آن وزیر مختار باشد يك مخارجی است که جنبه عمومی دارد و بنده تصور میکنم که این ابرادات بيمورد باشد زیرا حتماً باید حقوق مأمورین ما در خارجه اندازه کافی باشد که قلاً زندگانی صوری آنها مرتب باشد.

رئیس -- آقای مخبر

مخبر - بنده بنظر مجلس است

رئیس -- رأی میگیریم بقبیل توجه و دن پیشنهاد آقای فیروز آبادی آقایان موافقین قیام فرمایند (معدودی برخاستند)

رئیس -- تصویب نشد. پیشنهاد دیگر

(مضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که فوق العاده وزیر مختار واشنگتن و اضافه حقوق وزیر مختار پاریس حذف شود

فیروز آبادی

رئیس -- آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده قبلاً اینرا عرض میکنم و از اشخاصی که در خارجه حفظ حیثیات ایران را کرده اند خیلی تشکر میکنم مثلاً از قبیل آقای علانی شخصی که هر کس را دیدم از ایشان تمجید می کنند و بنده هم از ایشان تمجید میکنم و تقدیس میکنم بشرط اینکه دیگران هم همین رویه را پیش بگیرند آقای علانی بهمان بودجه در آنجا زندگانی کردند و حفظ آبروی مملکت را از هر حیث کردند. اگر نمیشد ایشان هم نمیکردند پس حالا که کردند معلوم

میشود که با همان مبلغ بلکه کمتر هم میشود زندگانی کرد
نشده بین نظریه مخالفم که این اضافات از مجلس
بگذرد.

معاون وزارت امور خارجه - بودجه سفارت واشنگتن
بعد از تشریف آوردن آقای علائی مبلغی کسر شده است
و بنا بر این سفارت آنجا در مضیقه بود و با این اضافاتی هم
که پیشنهاد شده است باز آن بودجه زمان آقای علائی
کمتر است.

رئیس - آقای رفیع

حاج آقا رضا رفیع - بنده میخواستم به آقای فیروز-
آبادی عرض کنم که در ضمن تعریف از آقای علائی
نباید بسایر مأمورین توهین کرد همه در خارجه مشغول
خدمت هستند در زمانی که علائی بودند حقیقه پول
خونی هم فرستاده میشد که يك مبلغش هم پول تلگراف
میشد و انصافاً هم ایشان کاملاً وسائل راحتی اتباع ایران
را در خارجه فراهم میکردند و حالا هم آن مأموری
که آنجا هست مشغول خدمتگذاری است و ما هم از
او بدی ندیده ایم، البته هر وقت بدی به بیستم فوراً
استیضاح میکنم و از وزارت خارجه میخواهیم که
فوراً احضارش کنند بعلاوه بنده تصور میکنم که اسم
اشخاص را بردن خوب نیست اینها همه مأمورین خدمتگذار
ما هستند مادامی که خلاف آنها ثابت نشده باشد.

رئیس - آقای مخبر

مخبر - بسته بنظر مجلس است

رئیس - رأی می گیریم به پیشنهاد آقای فیروز آبادی

آقایان موافقین قیام فرمایند

(معدودی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد پیشنهاد دیگر

(بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد می کنم که مخارج نصب تلفون برقی
کابل که بانصد تومان می باشد یکصد و پنجاه تومان بشود
فیروز آبادی

لازم است بنا بر این مانع نمیشویم بگورنیم چون وزارت خارجه
است بکفداری قیمتش کمتر باشد.

رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقایان موافقین
قیام فرمایند

(عده برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای عدل

(بشرح آتی خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که بودجه اضافت مبلغ هزار و
سیصد و بیست تومان حذف شود

رئیس - آقای عدل

عدل - این مبلغی را که بنده پیشنهاد کردم راجع بپورته
مفتاح الدوله است بنده مخالف نیستم که بپورته مفتاح الدوله که
بدولت خدمت کرده است حقوق داد شود دولتی بنده نمیدانم که چرا
در بودجه نوشته اند. اینجا مینویسد: حقوق ورثه
مفتاح الدوله بموجب قانون ۱۳۲۰ تومان جلوگیری
مینویسد: توضیح آنکه در ۱۳۰۶ باید از محل مستمریات
و شهریه برداشته شود. اگر این حقوقی که بپورته مرحوم
مفتاح الدوله میدهند قانونی است که چرا از محل شهریه
نمیدهند؟ وقتی قانون اجازه میدهد که بیک وراثت
حقوق داده شود دیگر لازم نیست که جزء بودجه نوشته
شود اگر خیر شهریه و مستمری هم نیست باید يك لایحه
علیحده بیاورند. مجلس و تصویب کنند چنانچه گاهی
هم دولت برای مراعات حال وراثتی که مشمول قانون
استخدام نیستند يك لایحه پیشنهاد میکند پس این را
توضیح بدهند که بنده هم ملتفت بشوم.

مخبر - برطبق قانونی که تصویب شده است این شهریه
باید بوراثت مفتاح الدوله داده شود در سنه ۱۳۰۵ در
بودجه اضافات وزارت خارجه محل داشته است و در
۱۳۰۶ محلی نیست و برعکس در اعتبار مستمریات و
شهریه ها این مبلغ محل دارد و بنده تصور میکنم که دولت
يك کار خوبی کرده است که یکسال آنرا از محل بودجه

وزارت خارجه برداشته است و بعد در جزو مستمریات و شهریه
منظور کرده است.

عدل - قنواش تصویب شده است؟

مخبر - بلی

عدل - پس میگیرم

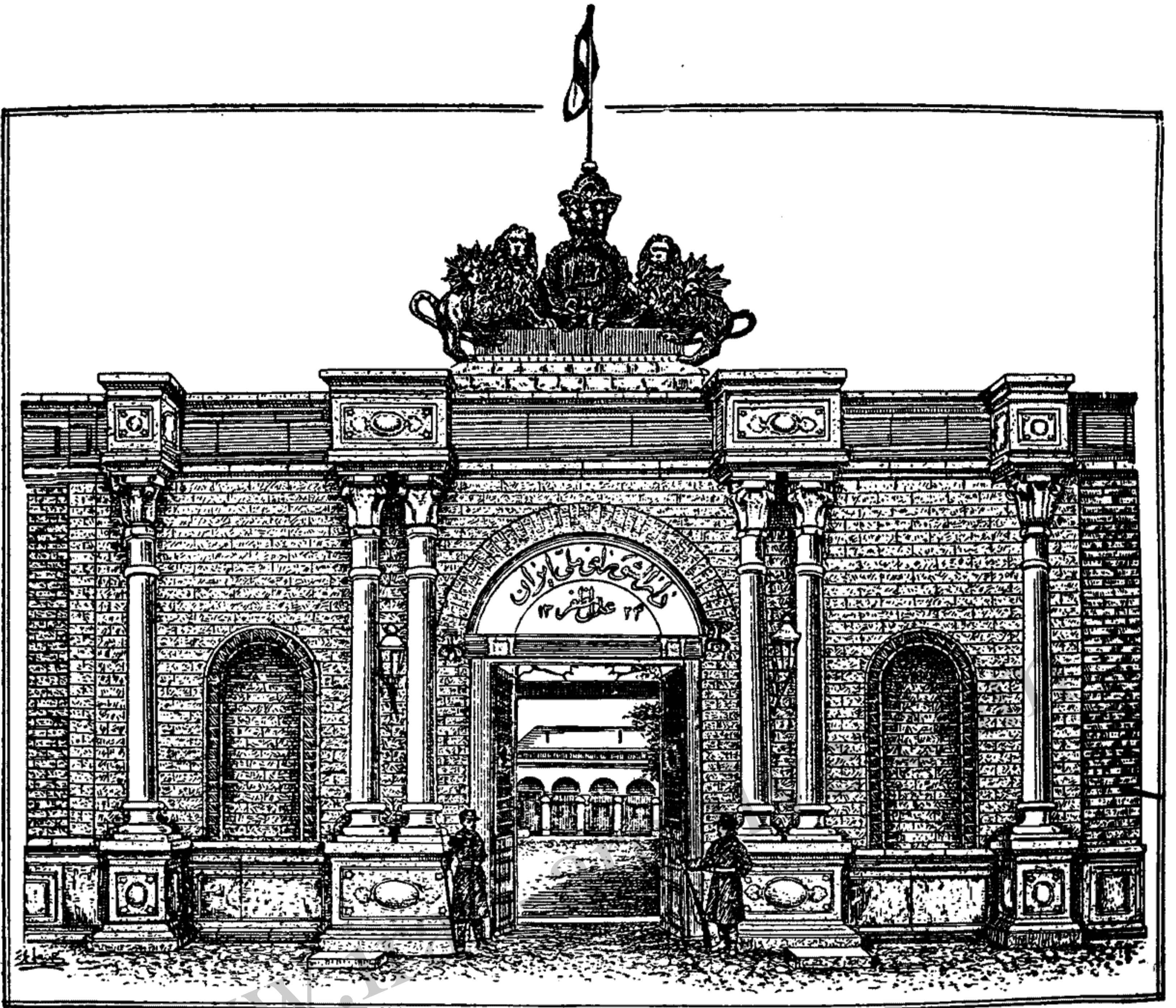
رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب

(مضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم در صفحه شش قلم اعتبار برای
تعمیرات ابنیه دولتی وزارت خارجه از قلم مجموع
کسر شود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

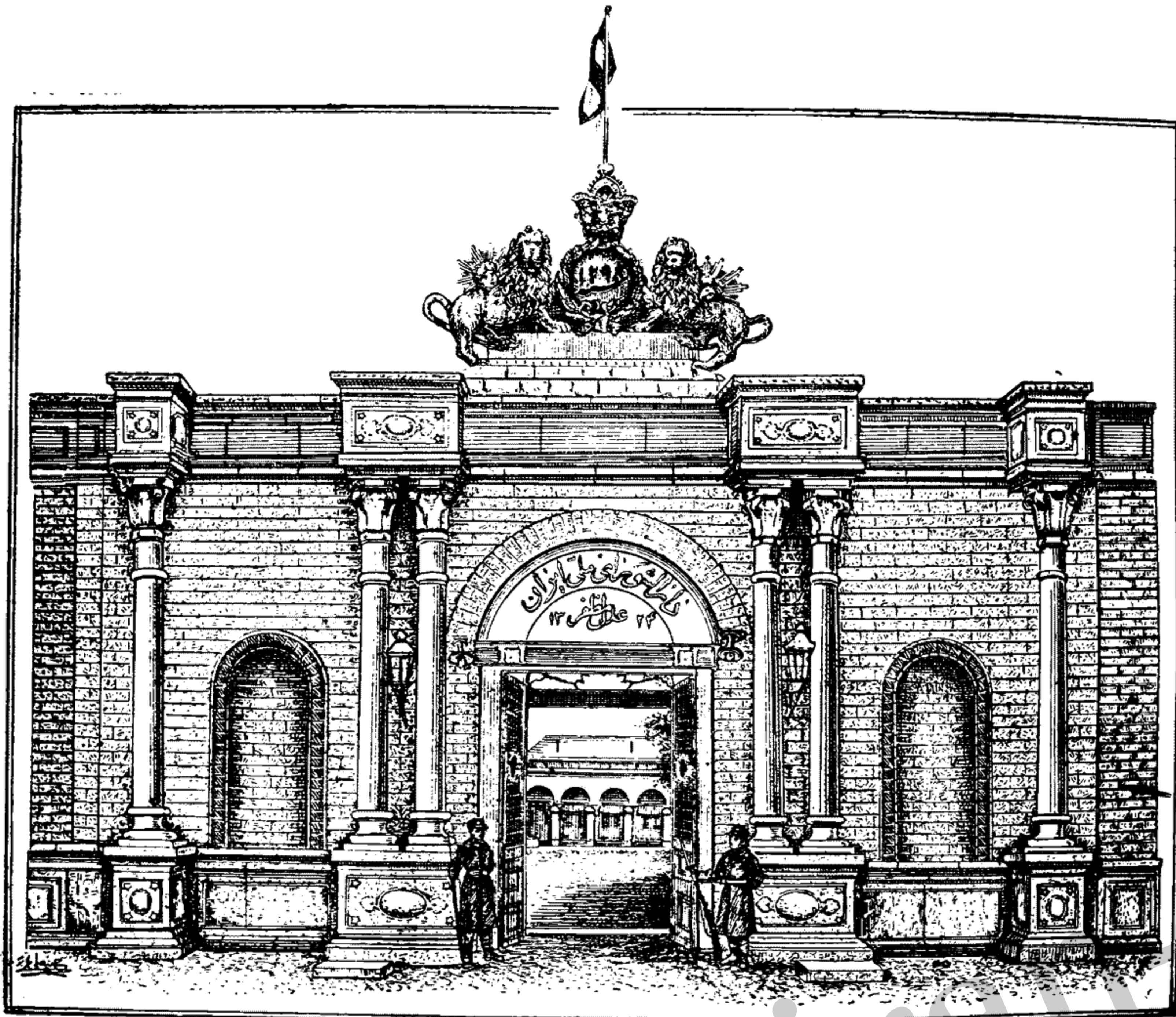
آقا سید یعقوب - بنده این را بعرض آقایان اکثریت
میرسانم. مسئله این است که میگوید از مردن بابا دم
نمی سوزد میترسم عزرائیل در خانه م را بلد شود.
در موضوع این اعتبار اضافی آمده اند و همه جور حساب
برایش تهیه کردند حالا در اینجا یازده هزار تومان
زیاد آمده است که دیگر نتوانستند بعضی چیزها درست
کنند از قبیل قفسه برای حفظ مورینه. یکمرتبه آمده
اند و مینویسند: برای تعمیر ابنیه دولتی وزارت خارجه
چیز غریبی است! مگر وزارت امور خارجه وزارت
فوائد عامه شده است که ابنیه دولتی در دست او
باشد اعتبارش جزء وزارت فوائد عامه است و او باید
خرج کند. بنده به آقایان که لجاجت میکنند
و رأی نمیدهند میخواهم عرض کنم که این زمینه بری سینه
۱۳۰۶ میشود اگر چنانچه این مسئله خیلی هم محتاج الیه باشد
بوزارت فوائد عامه است و باید بودجه فوائد عامه
انتقال پیدا کند حالا میگوئید چه ضرر دارد ما مبلغی
خرج ابنیه خودمان میکنیم بنده عرض میکنم خیر آقا
ضررش برای آتیه است زیرا هر قدر شما اضافه را در اینجا
قبول کنید جزء متن بودجه ۱۳۰۶ میشود متن بودجه
که شد زیادتی پیدا میکند. و بالاخره بنده عقیده دارم

دوره ششم تقنینیه

<p>جلسه ۱۱۱</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره ۷۶</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه یکشنبه ۷ خرداد ماه ۱۳۰۶ مطابق ۲۷ ذی‌قعدة الحرام ۱۳۴۵</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس</p>	<p>قیمه اشتراك داخله ایران سالیانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمه تک شماره یک قران</p>

فهرست مندرجات

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	مذاکره در طرح پیشنهادی آقای نظامی و جمعی از نمایندگان راجع بخشکانیدن چمن کال آباد و ارجاع بکمیسیون	۱۵۳۱	۱۵۳۳
۲	شور در خبر کمیسیون مبتکرات راجع به مساعدت با دارالایتام شبانه روزی صنعتی کرمان و قابل توجه شدن	۱۵۳۴	۱۵۳۸
۳	مذاکره در خبر کمیسیون فوائد عامه راجع به تمدید امتیاز کارخانه کبریت سازی و تصویب آن	۱۵۳۸	۱۵۴۱
۴	شور در خبر کمیسیون راجع بفروش خالصجات	۱۵۴۲	۱۵۵۰
۵	قانون تمدید امتیاز کارخانه کبریت سازی آذربایجان	۱۵۵۱	

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس يك شنبه ۷ خرداد ماه ۱۳۰۶ مطابق ۲۷ ذیقعده ۱۳۴۵

جلسه ۱۱۱

(مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از ظهر ریاست آقای
آقای بیرنیا تشکیل گردید)
(صورت مجلس پنجشنبه چهارم خرداد را آقای
بنی سلیمان قرائت نمودند)

غائبین با اجازه جلسه قبل
آقایان : عمادی - جمشیدی مازندرانی - اسفندیاری -
نظام مافی - دشتی - سید ابراهیم ضیاء - دادگر -
حشمی - حیدری مکرری - پالیزی - نوبخت - صادقخان

خواجوي - زعيم .

غائبين في اجازة جلسته قبل
آقايان : عليخان اعظمي - حاج حسن آقا ملك -

دبر آمدگان با اجازة جلسته قبل
آقايان : شريعت زاده - مهدي

دبر آمده في اجازة جلسته قبل
آقاي محمد ولي خان اسدي

رئيس -- نسبت بصورت مجلس ايرادي هست يانه
(گفته شد خير)

رئيس -- صورت مجلس تصويب شد

رئيس -- آقاي محمد ولي ميرزا

محمد ولي ميرزا -- بنده راجع به دستور عرضي دارم

رئيس -- چند فقره پيشنهاد راجع بدستور رسیده
است قرائت ميشود .

(بشرح ذيل خوانده شد)

پيشنهاد آقاي ميرزا بدالله خان نظامي : بنده پيشنهاد
ميکنم طرح قانوني که به امضای اغلب از نمايندگان
محترم راجع به خشکانيدن باطلاقهای شهریار تقديم مجلس
شده است جزء دستور شود .

پيشنهاد آقاي کازروني : بنده پيشنهاد ميکنم اولاً

خير کميسيون مبتكرات راجع به معافيت مستخدمين
کشوري ثانياً انتخاب کسر اعضاء کميسيونها در دستور باشد .

پيشنهاد آقاي روي : پيشنهاد ميکنم که طرح راجع
بمساعدت به دار الايتام کرمان مقدم بر دستور باشد .

پيشنهاد آقاي تقی زاده : پيشنهاد ميکنم لايحه راجع
به کارخانه کبريت سازي تبريز در درجه اول جزء
دستور شود .

پيشنهاد آقاي افسر : پيشنهاد ميکنم لايحه فروش
خالصجات در درجه اول جزء دستور باشد .

رئيس -- پيشنهاد آقاي نظامي مطرح است . آقاي باسائي .

باسائي - بنده موافقم .

رئيس -- آقاي روي

روي - بنده کاملاً موافقم به اينکه اين مسئله در
درجه دوم جزء دستور بشود . همانطور که توضيح دادند
و فرمودند بنده واقعاً خيلي تشکر ميکنم از آقاي نظامي
راجع به اينموضوع ولي اين طرح راجع به دار الايتام
کرمان فقط يك رأی لازم دارد و سه دقيقه بيشتر کار
ندارد . در درجه دوم بنده هم کمال موافقت را دارم
شيرواني - آنهم همينطور است .

رئيس -- رأی ميگيريم به پيشنهاد آقاي نظامي .
آقايبانيکه موافقت قيام فرمايند

(اغلب قيام نمودند)

رئيس -- تصويب شد . ماده واحده قرائت مي
شود .

(بشرح ذيل خوانده شد)

ماده واحده - دولت مکلف است در بودجه سنه ۱۳۰۶
مخارج خشکانيدن باطلاقهای شهریار و خوار را که توليد
مالاريا ميبايد پيش بيني نموده و چهار ماه پس از
تصويب اين قانون شروع به عمل نمايد - بامداد - بدالله
نظامي - شريعت زاده . و جمعی ديگر .

رئيس -- تقاضاي دو فوريت شده . مذاکرات راجع
به فوريت اول است آقاي بامداد

بامداد - موافقم

رئيس -- آقاي محمد ولي ميرزا

محمد ولي ميرزا - بنده مخالفم از اين نظر است که

خواستم توضيحاتی که وظيفه بنده است بعرض نمايندگان
محترم رسانم . اين طرح که جمعی از آقايان نمايندگان

اعضاء فرموده بودند مراجعه شد به کميسيون مبتكرات
و در کميسيون مبتكرات مخصوصاً از رئيس کل صعيه

مملکتی درخواست شد که حضور بهمرسانند و با ايشان
مذاکرانی بعمل بيايد ايشان هم حضور بهمرسانيده و

مذاکرات هم شد . ايشان اظهار داشتند که با رئيس کل
ماليه و هيئت دولت سابق مشغول مذاکره هستند و

ترتبي داده اند که وجهی از اعتبارات دولت به فوريت
برای اين کار انجام بگيرد اختصاص داده شود که چند
نفر طبيب براي تحقيق بعضی مطالب بخارج نفرستند و
مخصوصاً يکنفر متخصص از ايطاليا در نظر گرفته شده
است که استخدام شود و مقدمات اين کار نهييه
شده و عنقریب لايحه اش به مجلس خواهد آمد .

در کميسيون مبتكرات هم يك خبری راجع به اين موضوع
با نظر موافقی نهييه شده بود ولی ضمناً موکول به اين
شده بود که اگر آقايان تصديق فرمايند قدری تأمل شود
تا لايحه دولت که کاملاً اين قضيه را حل کرده است به
مجلس تقديم شود و در اطراف آن مذاکره شود زيرا
با اين ترتيب به مقصد نزديک تر هستيم .

رئيس -- آقاي بامداد

بامداد - بقول آقاي نظامي دو دوره مجلس است که
ايشان اين قضيه را بقدری تعقيب ميکنند که تا اجازة
ميخواهند ضرب المثل شده است که راجع به مالارياي
شهریار حرف ميزنند . اين موضوع بسيار خوبی است ما
الان داريم اشکال رايشي ميکنيم که صبر کنيد تا متخصص

بيايد و پيشنهاد شود تا اين قضيه انجام بگيرد ديگر در
شهریار کسی باقي نمی ماند . چنانچه الان کسی باقي نمانده

بنده با دو فوريت آن موافقت ندارم چنانچه صاحب طرح هم
موافقت ندارد . يك فوريت آرا رأی می دهيم ميرود به

کميسيون در آنجا نظرياتی ميکنند اگر ديديد با عملهاي
خودمان نمیتوانيم چمن کمال آباد را زه کشی کنيم و

هر بکشيم آنوقت يك مبلغی برای متخصص اختصاص
ميدهند . چه ضرر دارد به ساوجبلاغی و شهریار

اجرت بدهند که خودشان اين کار را بکنند و مردم
از اين بلاي بزرگ خلاص شوند بعلاوه مالارياي شهریار

تنها در آنجا قتل عام نميکنند به طهران هم سرایت می
کند و يك قسمت مالاريا طهران مال آنجاست . بنا بر

اين بنده محظور و مانعی نمی بينم که به يك فوريت

رأی داده شود .

شيرواني - بنده ميخواهم يك عرضي بکنم راجع به
نظامنامه .

رئيس -- بفرمائيد .

شيرواني - اين لايحه بودجه است و تقاضای فوريت
مورد ندارد .

رئيس -- آقاي کازروني

کازروني - عرض کنم قوانين را اينطور گذراندن
کار خوبی نيست و دچار مشکلات خواهد شد . بنده

استدعا می کنم که جلوگيري بفرمائيد بعد از
اين اين قبيل لوايح با قيد دو فوريت به مجلس

نيايد که اگر قانونی ميگذرانيم با ملاحظه اطراف
و جوانب باشد . اين لايحه مستلزم تعيين پول است

برای خرج و بايد برود به کميسيون فوائد عامه و در
اين خصوص با وزارت فوائد عامه و وزارت ماليه

مذاکره بشود . در هرصورت هرچه بنده نگاه ميکنم
در تحت اين عناوين که آی مالاريا آدم را میکشد به

طهران سرایت ميکند و آدم باقي نمی ماند ، بيايم يك
قانوني بدون اينکه اطرافش را ملاحظه کنيم بگذرانيم

خوب نيست . بنده عرض ميکنم مرض مالاريا وامثال
آن در اقطار مملکت منتشر است و در همه جا بايد

دفع کرد و بايد معلوم کرد که از بودجه عمومي مملکت
بايد خرج شود يا از بودجه خصوصي ؟ و آیا خود مردم بايد

اين کار را بکنند يا دولت ؟ اگر پول از عامه مردم
ميگيرند بايد برای عموم مردم کار بکنند و اگر از

بعضی ها ميگيرند بايد به نفع همانها خرج شود . بنده
مخالف نيستم که اين باطلاقها خشکانيده شود ولی با اين

ترتبي که اين طرح به مجلس آمده و مطرح شده است مخالفم .

رئيس -- اين نظری که راجع به نظامنامه اظهار
شد اول تکليف اين را معين بفرمائيد بعد راجع بفوريت

بفرمائيد چون لايحه خرج است لابد يك شور دارد و

اگر رأی فوریت بگیریم آنوقت بایستی در خود مجلس مطرح بشود. آقای نظامی

نظامی - بنده هم اصراری ندارم که بید دو فوریت باشد همانطوریکه بعضی از آقایان تصدیق فرمودند بنده عقیده‌ام این است که يك فوریت داشته باشد ولی نقطه نظر اینکه تقاضای دو فوریت کردم همین دردهای نادرمان بود که در کمیسیونها کم میشود و بالاخره دنبال يك متخصص می‌رود. يك متخصص از برای ما می‌فرستند که واقعاً آن متخصص هستی ما را بیاد میدهد در صورتیکه کار مقفی‌ها است. بنا بر این بنده هم قبول میکنم که به يك فوریت باشد.

رئیس - مقصود ایشان این است که این لایحه يك شور بیشتر ندارد اگر رأی بگیریم بيك فوریت باید در خود مجلس مطرح شود آقای اعتبار

آقا میرزا سید احمد خان اعتبار - بطوریکه قبلاً اینجا اظهار شد بنده هم تصور میکنم يك شوری است و به کمیسیون بودجه خواهد آمد در اینصورت اولاً محتاج بدستیم. باینکه تقاضای فوریت بکنیم ثانیاً بطوریکه آقای رئیس فرمودند اگر بفوریت آن رأی گرفته شود باید در مجلس مطرح بشود در صورتیکه آقایان معتقدند که به کمیسیون برود بنا بر این مذاکرات مورد ندارد.

کازرونی - بنده اخطار نظامنامه دارم.
رئیس - بفرمائید.

کازرونی - ماده شصت و پنجم میگوید. در قانون بودجه هیچ طرحی را که مستلزم از دیاد مقرری یا مدد معاش یا وظیفه باشد بعنوان ماده الحاقیه یا بعنوان اصلاح نمیتوان پیشنهاد کرد. این موضوع به عقیده بنده مستلزم از دیاد خرج است و اگر بیائیم اینرا تصویب کنیم. گمان میکنم خلاف قانون باشد.

رئیس - حالا که اینجا قانون بودجه مطرح نیست

هر وقت قانون بودجه مطرح بود يك همچو طرحی را قبول نمیکنیم. رأی میگیریم

حاج آقا رضا (رفیع) - نمیشود رأی گرفت

رئیس - اگر رأی گرفته شد به فوریت و تصویب شد باید در خود مجلس مطرح شود. آقایان موافقین قیام فرمایند.

(دو سه نفری برخاستند)

رئیس - تصویب نشد. مراجعه میشود به کمیسیون

بودجه. پیشنهاد آقای کازرونی

(بشرح آتی خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که اولاً خبر کمیسیون مبتکرات راجع به معافیت مستخدمین کشوری. ثانیاً انتخاب کسر اعضاء کمیسیونها در دستور باشد.

یاسائی - بنده اخطار نظامنامه دارم.

رئیس - بفرمائید.

یاسائی - تصور میکنم آقای رئیس فراموش فرموده اند که رأی به قابل توجه بودن طرح گرفته شود بعد برود به کمیسیون.

رئیس - وقتی که تقاضای فوریت شد ...

یاسائی - مجلس بفوریت رأی نداد.

رئیس - در این موضوع شاید خود بنده هم عریاضی

داشته باشم. میگذارم برای موقع دیگر. چون مطابق نظامنامه هر طرحی که داده میشود رئیس حق دارد که آنرا بفرستد به کمیسیون مبتکرات ولی بنده می بینم که این حق را کم کم میخواهند از رئیس بگیرند. این است که بنده در این باب اظهاری نمیکم. آقای کازرونی آقا سید یعقوب - نمیگیریم ابدأ.

کازرونی - عرض میکنم. این پیشنهاد بنده يك پیشنهاد ساده است. يك عده زیادی از نمایندگان محترم طرحی راجع بمعافیت مستخدمین تقدیم کرده اند. کمیسیون مبتکرات هم تصدیق کرده است. استدعا دارم مطرح شود

در مرتبه دوم هم انتخاب کسر اعضاء کمیسیون‌ها است که باید انجام شود.

رئیس - آقای بیات

مرتضی قلیخان بیات - در چه موضوع

رئیس - راجع به پیشنهاد آقای کازرونی

بیات - عرضی ندارم.

رئیس - آقای بامداد

میرزا محمد علی خان (بامداد) - بنده اولاً لازم میدانم که از دستور تخلف نشود بجهت اینکه اضافات بودجه وزارت امور خارجه در دستور بود و بواسطه اینکه تکلیفش معلوم نشده يك وزارتخانه. بی تکلیف مانده. خوب است تکلیفش معلوم شود. و از آن گذشته تصویب اضافات مقدمه آوردن بودجه ۱۳۰۶ است و ثانیاً در این موضوع بخصوص هم بنده مخالفم و چنانچه مطرح شد و قابل توجه شد بنده عریاضی دارم زیرا مستخدمین معفو شدند. يك تحقیق مختصری از آنها شد و تمام شد و بعد مستنطق دو سه نفر از آنها را بموجب يك اسنادی مجرم دانسته. بعلاوه دخالت قوه مقننه در قوه مجریه معنی ندارد.

شیروانی - فقط دوسه نفرند که آنها را هم بعد تقاضا میکنیم عفو بفرمایند

رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای کازرونی آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (عده قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد.

یک نفر از نمایندگان - چطور فرمودید

رئیس - عرض کردم تصویب نشد.

فیروز آبادی - عده هم بعد از شمردن برخاستند

افسر - تشخیص با هیئت رئیسه است

رئیس - پیشنهاد آقای روحی.

(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم که طرح راجع بمساعدت به دارالایتام کرمان مقدم بردستور باشد رفیع - مخالف ندارد

رئیس - چرا آقای آقا سید یعقوب مخالفند (خطاب به آقای آقا سید یعقوب) بفرمائید

آقا سید یعقوب - بنده همان مسئله را خواستم سؤال کنم که این طرح صریح ماهی صد تومان خرج است. بنده مخالف بیستم که با دارالایتام و دارالشفا مساعدت بشود لیکن مجلس آیا صریحاً میتواند پیشنهاد خرج بکند؟ بنده عقیده‌ام این بود که وزیر مسؤل پیشنهاد بکند ما رأی بدهیم. و تصور می کنم این ترتیب شکل نظم مناسمه داشته باشد. که مجلس صریحاً پیشنهاد کند ماهی صد تومان بدهید به فلان شخص. نه کنون که اینطور نبوده است.

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - تصور میکنم پیشنهاد آقای روحی اشکال قانونی نداشته باشد زیرا در نظامنامه نوشته شده است در موقع مطرح شدن بودجه هیي مملکتی نمایندگان نمی توانند پیشنهاد خرج بکنند ولی اگر بدوات تکلیف کنند که مخارج لازم را در نظر بگیرد اشکال ندارد و کار خوبی است.

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای روحی آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده واحده قرائت میشود

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده واحده - نظر به اینکه بودجه از طرف وزارت معارف بجهت دارالایتام شبانه روزی صنعتی در کرمان تعیین نشده است مجلس شورای ملی به وزارت مالیه اجازه می دهد که از اول فروردین ۱۳۰۶

شمسی در هر ماه یکصد تومان به مؤسسه مزبور برسم ملک خرج تحت نظارت خود مالیه تأدیه نموده و در بودجه مملکتی بخرج بیاورند. حاج میرزا مرآتى عراقى و عده از نمایندگان.

(خبر کمیسیون مبتكرات نیز مضمون ذیل خوانده شد)

کمیسیون مبتكرات طرح پیشنهادی جمعی از نمایندگان محترم را دائر بر مساعدت با دارالایتام شبانه روزی صنعتی کرمان را اصولاً قابل توجه دانسته و ارجاع آنرا به کمیسیون مربوطه از مجلس شورای ملی تقاضا مینماید.

محمد ولی

رئیس -- آقای کازرونی

کازرونی -- بنده همیشه اوقات میخوام مطیع اصول باشم و حقیقه کار باین صد تومان و این محل خرج که خیلی مشروع و خوب است ندارم لکن علی الاصول ما اگر بنا بشود هر روز يك طرحی را که مستلزم ازدیاد خرج باشد (امروز صد تومان و فردا صد هزار تومان یا بانصد هزار تومان یا کمتر یا بیشتر) بنویسیم و بفرستیم به کمیسیون مبتكرات و بدون اینکه با وزیر مسؤل (بر حسب این که در قانون تصریح شده است) مشاوره کنیم بگوئیم از نقطه نظر اینکه کار خوبی است تصویب میکنیم آیا بعد از این هم ممکن است کارها را اینطور برگذار کرد؟ خیر نمیشود. اگر از این جهت که در کرمان دارالایتام تاسیس شده، از این جهت که در شیراز تاسیس نشده، از این جهت که در سایر ولایات تاسیس نشده باین دلیل مجلس تصویب میکنند بسیار خوب ما هم فردا يك همچو طرحی میآوریم مجلس ...

روحی -- بسیار خوب بیاورید.

کازرونی -- و بدون اینکه با وزیر مسؤل صحبت کنیم و يك محلی برای خرج آن پیدا کنیم (مقصودم این صد تومان نیست). از این نقطه نظر تصویب کنیم فردا بنده هم پیشنهاد میکنم نظر باینکه راه آهن تحت الارضی برای مملکت مفید است. کشتی های تحت البحری بجای روح این مملکت است کمیسیون مبتكرات هم البته تصویب

میکند ما هم قیام و قعود میکنیم. از آنطرف نظامنامه تصریح دارد که نایستی با وزیر مسؤل در این موضوع صحبت شود و بنده سؤال کردم گفتند صحبت نشده است. بنده اینها را حقیقه مخرب اصول میدانم و لا اصولاً باین صد تومان موافقم.

رئیس -- آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب -- بنده هم مخالفم

رئیس -- آقای محمدولی میرزا

محمدولی میرزا -- نظر نماینده محترم را خواستم بآن عبارتی که در خبر کمیسیون مبتكرات است معطوف دارم البته کمیسیون مبتكرات هم از نظامات برنی اطلاع نیست و شاید بوزارت مالیه هم در موقع خودش اطلاع داده شده است بتوسط هیئت رئیسه که نماینده بفرستند و نماینده هم آنجا آمده و مذاکره شده است. بالاخره اصولاً راجع باین قبیل پیشنهادات و وزارت مالیه فور مولی که اتخاذ کرده و در کمیسیون مبتكرات اظهار میدارد همان فورمول ایجاد میکند که کمیسیون مبتكرات هم با نظر موافق این قبیل لوائح را بمجلس تقدیم کند آن فورمول هم این است که بما میگویند ما اصولاً مخالفتی نداریم چنانچه ما هم در راپرت خودمان می نویسیم با يك کار خیری کمیسیون مبتكرات موافق است و اظهار وزارت مالیه هم این است که باید مجلس را مجلس معین کنند کمیسیون مبتكرات هم نمیتوانست در تعیین محل مداخله کند. این است که اینجا نوشته شده است کمیسیون اصولاً موافق است و اصولاً هم هیچکس مخالف نیست که سالی هزار و دوست تومان برای جمعی از فقرا داده شود این نظر نظر خوبی است و مجلس هم قطعاً موافق است و بالاخره این طرح که قابل توجه شد میرود به کمیسیون بودجه و در کمیسیون بودجه هم آقایان بیشتر از همه از وضعیت جمع و خرج و وضعیت خزانه مملکتی مطلع هستند و البته در آنجا با مذاکره

با نمایندگان دولت اگر موافقتی حاصل شد البته تصویب میشود اگر هم تصویب نشد تازه هیچ ضرری متوجه نشده است و اینهم هیچ شبهه نیست به تحت البحری و تحت الارضی و اینها. و گمان نمیکم با فرمایش آقای کازرونی این موضوع بخصوص شباهتی داشته باشد.

رئیس -- آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب -- بنده قدری توجه میدهم آقای باسائی را باینکه در مسائلی که صحبت میشود حالا دیگر عنوان اقلیت و اکثریت نیست عنوان فهمیدن حقیقت و رعایت نظامنامه است. خوب است ماده نظامنامه را توضیح بدهند که بنده هم ملتفت بشوم. شما دوسه مرتبه عنوان کردید و طرح هم در مجلس پیشنهاد کردید و کم کم مجلس دارد وارد میشود در اجرائیت. مثلاً طرحی پیشنهاد کردید که سالی چهارصد هزار تومان بدهند به فلان وزارتخانه بنده می آیم ماده نظامنامه را میخوانم عبارت صریح نظامنامه را میخوانم باز به عرایض بنده توجه نمیکند. عرض میکنم در اینجا مجلس صریحاً آمده است و ما هم صد تومان پیشنهاد کرده است بقول آقا میرزا علی صحبت از صد تومان نیست صحبت در این است که وقتی کارهای جزئی را مواظبت نکردیم کلی از بین میرود. بنده نظرم حفظ اصول و کلیات است عبارت نظامنامه این است: (و همچنین است طرحی که خواه مستلزم احداث تأسیسات یا شغل یا وظائف بوده خواه باعث توسعه هر يك از این سه فقره خارج از حدود قوانین جاریه باشد.) (و همچنین است) این يك عنوان دیگری است به اصطلاح عامی که صحبت می کنیم. این يك عنوانی است که منفصل است از آن عبارت اول ماده است که می نویسد: در قانون بودجه هیچ طرحی را که مستلزم ازدیاد مقرری یا مدد معاش یا وظیفه باشد به عنوان ماده الحاقیه یا بعنوان اصلاح نمیتوان پیشنهاد کرد. -- عنوان این عبارت تمام شد. بنده میخوام عبارت را بفهمم رأی دادن مجلس ایجاد

فهم نمیکند يك جماعتی يك طور می فهمند يك جماعتی طور دیگر. باز هم عرض میکنم که عبارت اولی که تمه شد مینویسد: و همچنین است طرحی که خواه مستلزم احداث چیز باشد. این (و همچنین) متصل به قانون بودجه نیست. هر طرحی که مستلزم ایجاد خرج باشد بعقیده بنده مجلس نمیتواند پیشنهاد کند و فلسفه اش هم این است که چون ما نمایندگان نظر در خرج هستیم خودمان نمیتوانیم خرجی پیشنهاد کنیم. خرج کنند در مملکت دولت است نمایندگان که مأمور میشوند نظارت در خرج کردن آنها بکنند معنی ندارد خودشان پیشنهاد خرج بکنند. این است چیزیکه بنده از نظامنامه می فهمم. بنده عرض میکنم که سها است بنده وکیل بوده ام. چند سال است از عمر مجلس شورای ملی میگذرد بنده همچو می فهمم که عنوان نمایندگی ما از ملت این است که نظر بشیم در خرجی که دولت میکند. ما باید وقتی دولت پیشنهادی میکند نظارت کنیم و آن را کم و زیاد کنیم نه اینکه خودمان بیائیم يك خرجی پیشنهاد کنیم. این است که عرض میکنم این (و همچنین) علیحده است. گرچه این صد تومان چیزی نیست ولی همانطور که بزروز عرض کردم آده از مردن بنا میترسد از یاد گرفتن عزرائیل در خانه اش را میترسد. همانطور که آقای کازرونی گفتند فردا یکی دیگر هم بر میدارد پیشنهاد يك خرج مفصلی میکند و کم کم مواد نظامنامه هم از بین میرود. و ما هر روز يك ماده نظامنامه را زیر پا بگذاریم دوره ششم که تمام شد دیگر بسلامتی نه نظامنامه و نه قانون اساسی و نه قانون انتخابات خواهیم داشت و تمام کارمان در این دوره این بوده است که قانون را زیر پا بگذاریم آنوقت سرعش قانون هی بسینه بنیم. این بود عقیده بنده حالا باز قضاوت مسائل و فهمیدن عبارت با قدری مطالعه است. مطالعه کنید این است عبارت: « و همچنین » يك عبارت علیحده است و هیچ وکیلی حق پیشنهاد

خرج ندارد.

رئیس -- آقای حاج میرزا مرتضی

حاج میرزا مرتضی -- آقای آقا سید یعقوب ماده شصت و پنج را از اول قرائت فرمودند. ماده شصت و پنج مینویسد: در قانون بودجه هیچ طرحی را که مستلزم ازدیاد مقرری یا مدد معاش یا وظیفه باشد بعنوان ماده الحاقیه یا بعنوان اصلاح نمیتوان پیشنهاد کرد و همچنین است. این واو واو عاطفه است و او ستیندافیه نیست یعنی در موقعیکه قانون بودجه مطرح است همچنین پیشنهاد طرحی که راجع به تأسیسات و شغل باشد خارج از حدود قانون است. این واو واو عاطفه است. یعنی وقتی که قانون بودجه مطرح است این سه فقره را نمیتوانیم مطرح قرار دهیم یا طرحی پیشنهاد کنند که مستلزم خرج باشد. باضافه هیچ قانونی زیر پا گذاشته نمیشود و هیچ خلاف نظامنامه هم نمیشود. البته آقایان میتوانند طرحی را که اکثریت مجلس امضا کرده است پیشنهاد کنند مخصوصاً برای يك چنین مؤسسه خیریه. بنده بکوقت اجازه خواستم که به عرض آقایان برسانم که آقایان مستحضر شوند. درپانزده سال قبل از این یک نفر تاجر از سرمایه خودش این مؤسسه را در کرمان ایجاد کرد و یکمده شاگرد در آنجا آورده که مقداری از روز را تحصیل میکنند و مقداری هم مشغول به صنعت و عمل بدی هستند و آن شاگرد ها هم تمام از ایتامی هستند که مبتلا به فقر و بریشانی و دست تنگی هستند. آنها را از گدائی و بد بختی نجات میدهد. و از این مؤسسه شاگردان خوب بیرون آمده است که بعضی از آنها حالا بعنوان معلمی به ولایات رفته اند. عجبالتاً این شخص بواسطه کمی سرمایه قوه اینکه این مؤسسه را نگاه دارد ندارد و اگر از طرف دولت مساعدتی یا او نشود این مؤسسه از بین خواهد رفت و حقیقتاً حیف است يك چنین مؤسسه از بین برود. حالا در جاهای دیگر نیست و آقای کازرونی فرمودند برای شیراز. بجای دیگر پیشنهاد

میکنند چه بهتر از این. البته هر چه از این قبیل مؤسسات در مملکت زیاد شود بهتر است منتها همانطور که فرمودند با مشورت وزارت مالیه باشد. حالا خوب است آقایان رأی دهند میرود به کمیسیون بودجه و همانطور که حضرت والا فرمودند اعضاء کمیسیون بودجه در آن وقت میفرمایند و با نظر وزارت مالیه يك محلی برای آن معین می کنند آن وقت میآید بمجلس و تصویب میشود. اگر در کمیسیون بودجه تصویب نشد ممکن است وقتی به مجلس آمد آقایان هم رأی ندهند والا حالا جهت ندارد که رأی ندهیم در همچو کار خیریه که بهترین کارها و بهترین رأی هائی است که مجلس می دهد زیرا يك کاری است که يك عده طفل را از گدائی نجات میدهد. ماهی میگوئیم چرا مردم گدائی می کنند؟ بالاخره باید این قبیل مؤسسات درست شود که بچه های یتیم و فقیر این مملکت را از گدائی محفوظ بدارد. بعلاوه عده زیادی شاگردان خوب از این مؤسسه بیرون آمده اند و علاوه بر اینکه تحصیلات ابتدائیشان را تمام کرده اند همین پرچه هائی که از کرمان میآوردند يك مقدارش کار همین شاگرد ها است. بهتر از این چه کار هست که بآن رأی بدهیم؟ آقای کازرونی میفرمایند خط آهن زیرزمینی و نحت البحری آقا اینها چه ارتباط دارد به مؤسسه خیریه؟! که چون در شیراز نیست پس در کرمان ویزد هم نباید باشد. خیر شما این را رأی بدهید برای شیراز هم پیشنهاد کنید رأی میدهیم و امیدواریم بولش هم پیدا شود. این محل زیادتر است باضافه بودجه های ۱۳۰۵؟ اضافه مخارج بودجه ۱۳۰۵ را به بینید چقدر است! شما بامیشوید صد هزار تومان را تصویب میکنید آنوقت برای این مبلغ جزئی آنهم برای يك همچو مؤسسه خیریه رأی نمیدهید! استدعا دارم از آقایان که در این جا اظهار لطف بفرمایند و باین کار خیر مساعدت بفرمایند و رأی بدهند که این طرح برود به کمیسیون بودجه و تکلیفش در آنجا معلوم شود.

بعضی از نمایندگان -- مذاکرات کافی است.

فیروز آبادی -- بنده مخالفم با کفایت مذاکرات

رئیس -- آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی -- بنده خیلی تشکر میکنم از وکلای کرمان که اقبالاً بفکر موکلین خودشان افتادند.

رئیس -- عرض کردم راجع بکفایت مذاکرات

بفرمائید

فیروز آبادی -- بنده با کفایت مذاکرات مخالفم

بجهت اینکه باید مطلب مکشوف شود که از روی نصیرت رأی

بدهند. بنده خیلی تشکر میکنم از وکلای کرمان که

بفکر موکلینشان افتادند و امیدوارم همه وکلاء مثل

آنها در این فکر باشند که برای موکلینشان کار بکنند

جلائی -- همه هستند

فیروز آبادی -- البته همه هستند و میدویم حالا

که همه هستند پس بفکر يك مؤسسات عام المنفعه هم

باشند و امید داریم عملاً همه فکر موکلینشان باشند و

کاری بکنند.

رئیس -- راجع بکفایت مذاکرات صحبت بکنید.

فیروز آبادی -- پس در موقع دیگر عرض میکنم.

رئیس -- رأی میگیریم آقایانیکه مذاکرات را کافی

میدانند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد. رأی گرفته میشود بقابل توجه

بودن طرح پیشنهادی آقای روحی و چند نفر دیگر از

آقایان نمایندگان. آقایان موافقین قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس -- قابل توجه شد. پیشنهاد آقای تقی زاده

(بترتیب ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم لایحه راجع بکارخانه کبریت سازی

تبریز در درجه اول جزو دستور شود

بعضی از نمایندگان -- مخالفی ندارد

رئیس -- مخالفی ندارد؟

جمعی از نمایندگان -- خیر

(خبر کمیسیون فواید عامه بشرح ذیل خوانده شد)

ماده واحده -- در تعقیب قانون ۱۵ جدی ۱۳۰۱

مجلس شورای ملی بدولت اجازه داده میشود که پانزده

سال ب مدت امتیاز کارخانه کبریت سازی آذربایجان

افزوده و در تمام مدت امتیاز محصول و مواد خام و ما

بحتاج کارخانه را از پرداخت حقوق گمرکی و کرایه خط

آهن آذربایجان و کشتی رانی دریاچه رضائیه معاف نمایند

رئیس -- آقای عراقی

عراقی -- موافقم

رئیس -- آقای کازرونی

کازرونی -- موافقم

رئیس -- کسی مخالف نیست؟

آقا سید یعقوب -- بنده يك عرض اساسی داشتم اجازه

میفرمائید؟

رئیس -- بفرمائید

آقا سید یعقوب -- آن روزی که این لایحه مطرح شد

بنده عرض کردم عبرتس غلط است.

رئیس -- مجلس شورای ملی مضاف الیه است

آقا سید یعقوب -- شور ثانی است؟

بعضی از نمایندگان -- بله

آقا سید یعقوب -- هنوز موقعش نشده

رئیس -- آقا اگر مقصودتان این بود ممکن بود سؤال

بفرمائید تا عرض کنم روز هفتم است.

آقا سید یعقوب -- عبارت درست نشده.

(ماده واحده مجدداً بشرح سابق خوانده شد)

رئیس -- آقای تقی زاده موافقت؟

تقی زاده -- خواستم عرض کنم اگر لفظ مجلس شورای

ملی را حذف کنند بهتر است .

رئیس -- آقای محمد ولی میرزا

محمد ولی میرزا -- موافقم

رئیس -- آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی -- نقداً موافقم

رئیس -- آقای احتشام زاده

احتشام زاده -- موافقم

رئیس -- کسی مخالف نیست ؟

شیروانی -- بنده مخالفم . عرض کنم در کمیسیون هم

این عبارت در شورائی اصلاح شد و لازم هم نیست

کلمه (مجلس شورای ملی) حذف شود این طور میشود :

مصوبه ۱۳۰۱ مجلس شورای ملی اجازه میدهد :

و يك كلمه ديگر هم در آخر ماده اضافه شد .

رئیس -- به کمیسیون که مراجعه شده بود ممکن

است عبارت را پیشنهاد بفرمائید تا اصلاح شود .

شیروانی -- باید به بنیم

(ماده مزبوره مجدداً بشرح ذیل خوانده شد)

ماده واحده -- در تعقیب قانون مصوبه ۱۵ جدی

۱۳۰۱ مجلس شورای ملی بدوات اجازه میدهد که

که بازده سال بر مدت امتیاز کارخانه کبریت سازی

آذربایجان افزوده و در تمام مدت امتیاز محصول و مواد

خام و مابحتاج کارخانه را از پرداخت حقوق گمرکی و کرایه

خط آهن آذربایجان و کشتی رانی دریاچه رضائیه معاف نماید

رئیس -- مخالفی ندارد؟

(گفته شد خیر)

رئیس -- پیشنهاد آقای فیروز آبادی

(مضمون ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم که آخر ماده از (کرایه خط

آهن آذربایجان و کشتی رانی دریاچه رضائیه معاف باشد)

حذف شود

رئیس -- بفرمائید

فیروز آبادی -- اولاً بنده تصدیق می کنم که باید با

این کار خنجانی که از خارج می آید امتیاز میگیرند همراهی

کرد که بتوانند کار خودشان را بکنند و استفاده نمایند که

اسباب تشویقشان بشود اما بعضی نظریات دارم که مجبور

میشوم با بعضی جزئیات مخالفت کنم در اینجا چند سال

این کارخانه را معاف کردند بعد از آنهم پانزده سال

دیگر معاف می کنند که رو بهم بیست و پنج سال سی سال

میشود . چند سال معاف کرده اند حالاً مجدداً پیشنهاد

شده که از حقوق گمرکی و از زیات کرایه کشتی رانی و کرایه خط

آهن هم معاف بکنند . بنده عقیده ندارم این دو قسمت اخیراً

بعد از انقضاء آن زمانی که اول معاف بوده است مجدداً

معافیت داده شود بجهت اینکه غالب اوقات بهمین اسم

لوازم یا اسباب اداره دیده میشود که خیلی چیزها

وارد میکنند . آنوقت این کارخانه خط آهنی که آنان

نفع و خرجش را نمیتواند معین کند و همه میدانیم که

خرجش زیاده از نفعش است همه روزه مجبور به حمل

لوازم کارخانه یا غیر لوازم کارخانه میشود لوازم کار

خانه از حق گمرکی معاف باشد اما کرایه را دیگر چرا معاف

باشد . کرایه که میخواهد به الاغ دار بدهد بارش را

حمل کند بکارخانه خط آهن یا کشتی رانی میدهد

و بارش را حمل میکنند .

رئیس -- آقای دادگر

دادگر -- عرض کنم کمیسیون فوائد عامه این طور

استنباط میکرد که مجلس شورای ملی در این قبیل توسعه ها و

فراهم کردن زندگانیهای ممکن برای مؤسسه های تجاری ایران مفروض

است ولی این مقدار مساعدت را هم باز مساعدت بحد کافی

تلقی نمیکرد زیرا يك مشت ایرانی آمده اند و يك کارخانه

کبریت سازی دائر کرده اند و رقابت های شدیدی هم با

اینها میشود که در همه جا عملیات آنها را عقیم و مختل

باید مؤسسات داخلی را تقویت کرد و تشویق نمود

بنابراین این پیشنهاد را کمیسیون نمیتواند قبول کند .

رئیس -- رأی میگیریم بقابل توجه بودن پیشنهاد

آقای فیروز آبادی آقایان موافقین قیام فرمایند .

(چند نفری قیام نمودند)

رئیس -- قابل توجه نشد . پیشنهاد آقای محمد ولی میرزا

(بمضمون ذیل خوانده شد)

در ماده واحده جمله ذیل را برای ضمیمه پیشنهاد

میدارم :

و از هر گونه عوارض مالیاتی در مدت امتیاز معاف

خواهد بود

رئیس -- بفرمائید

محمد ولی میرزا -- بطوری که مخبر محترم در جواب

نمایند محترم آقای فیروز آبادی فرمودند بنده هم تصور

می کنم که هر اندازه مساعدت نسبت باین قبیل مؤسسات

از طرف مجلس شورای ملی مبدول شود با اوضاع اقتصادی

این مملکت و مخصوصاً ب موقعیتی که این کارخانه در آن

قسمتی که تأسیس و ایجاد شده است دارد باز کم است

زیرا این کارخانه در حقیقت يك علامت و بیرقی شده

است برای مؤسسات دیگری که در آنیه ممکن است

در آن حدود ایجاد شود . ولی جمعی از خارج و متأسفانه

گمان می کنم از نقطه نظر بی اطلاعی در داخله هم طوری

مساعی بکار برده اند که اگر واقعاً جدیت و فعالیت و

وطن خواهی صاحبان آنها نبود بایستی تا کنون در و

نخته آن هم بسته شده باشد . در این چند سال مخصوصاً

آنطوری که باید مطالب خودشان را بعرض مجلس شورای ملی

رساندند و آن عواملی هم که باید يك اشخاص را از این قبیل اقدامات

مأیوس بکنند تمام آن عوامل بکار برده شد ولی در اثر

ابراز احساسات يك نمایندگان محترم صاحبان کارخانه

خودشان آمدند طهران و با نمایندگان مذاکرات کردند

را توسعه بدهند و هم مقاومت کنند در مقابل هر گونه

تخریبات و بنده از نقطه نظر اینکه تکمیل بشود این مساعدت

پیشنهاد کرده از این گونه عوارض هم معاف باشند چون

این عوارض از نقطه نظر وجه مالیاتی خیلی کم است

و خیلی کم عاید دولت میشود ولی از نقطه نظر مزاحمت

رسانیدن برای آنها خیلی بار سنگینی است . بنابر این

بنده پیشنهاد کردم این کارخانه تا وقتی که حقیقتاً توسعه

و ریشه پیدا کند از هر گونه نگرانی و دغدغه خاطر

مصون باشد تا بتواند به توسعه امور فنی خودش بفرغ

باز آنطوری که لازم است جدیت و فدا کاری کند .

دادگر (مخبر کمیسیون فوائد عامه) -- عرض کنم در آن

ماده واحده که گذشته سایر مواد امتیاز انحصاراً بقوت

خودش بقی گذاشته است و این مسئله هم در ماده چهارم

قانون سابق پیش بینی شده است

رئیس -- آقای عراقی

عراقی -- بنده تصور میکنم آقای محمد ولی میرزا

شاید قانون را ملاحظه فرموده اند در آنجا معاف شده

و این قانون برای پانزده سال است و اشاره میکند بهمان

قانون که در آنجا معاف شده اند و دیگر در اینجا محتاج

به تذکار نیست و خوب است آقای پیشنهاد خودشان را مسترد

بفرمایند زیرا تکرار رأی میشود که در آن قانون داده

شده است

محمد ولی میرزا -- بنده مسترد میدارم چون آن جمله

از نظر من محو شده بود .

رئیس -- رای گرفته می شود به ماده واحده با وراق .

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نود و هفت ورقه

سفید تعداد شد)

رئیس -- عده حاضر نود و نه با نود و هفت رأی

تصویب شد .

اسمی رأی دهندگان

عدل - آقا علی زارع - ابراهیمی - مفتی - میرزا عبدالحسین ثابت - نجومی - ثقة الاسلام بروجردی - ثقة الاسلامی شیخ العراقین بیات - طباطبائی دبیا - عباس میرزا فرمائیان - محمد تقی خان اسعد - معتضد استرآبادی میرزا محمدخان معظمی - آریاب کیخسرو - خوئی - سهرابخان ساکینیان - محمدآخوند - روحی - بالیزی - بچی خان زنگنه - حاج آقا حسین زنجانی - میرزا ابراهیم آشتیانی - خواجوی - میرزا ابراهیم (امام جمعه اهر) جلالی - میرزا حسنخان وثوق - سید مهدی (معمدالتوایه) مدرس - میرزا هاشم آشتیانی - عظیمی - کازرونی - جوانشیر - موقر - سید یعقوب - عصر انقلاب - میرزا حسن آیه الله زاده - ملک مدنی - دکتر سنک - امام جمعه شیراز - احتشام زاده - اعتبار - دادگر - شیروانی - غلامحسین میرزا مسعود - دشتی - فرمند - وکی طباطبائی اسکندری - جهانشاهی - حقنویس - میرزا ابراهیم خان قوام - سید جواد محقق - تقی زاده - افسر - فهمی - افخمی - حاج میرزا حبیب الله امین - سید کاظم بزدی افشار - دکتر هادی طاهری - ملک ابرج پور تیمور - شیخ الاسلام ملایری - آقا زاده سبزواری - نظامی - نامداد - دیوان بیگی - کلالی - محمدولی میرزا دکتر رفیع خان امین - میر ممتاز - ملک آرائی - مقدم امیر اسدالله خان عامری - فرمند - زوار - نگهبان - وزیر - دولت شاهی - عراقی - حاج غلامحسین ملک - میرزا عبد الله خان وثوق - سید علی اکبر آیت الله زاده - بهار - آوانس خان مساعد - بدر - بهبهانی - حاج میرزا مرتضی - سید حسین آقایان - مرتضی قلیخان بیات - حاج علی اکبر امین - میرزا عبد الباقی یاسائی

بعضی از نمایندگان - تنفس
(در اینموقع جلسه برای تنفس تعطیل و بفاصله نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - لایحه اضافات وزارت خارجه جزو دستور

بشود . آقای رفیع

حاج آقا رضا (رفیع) - عرض کنم بنده پیشنهاد میکنم این لایحه از دستور امروز خارج شود زیرا مادام که از طرف دولت کسی نیست در مجلس یا نمیتوانیم اینها را مطرح کنیم . چون اشخاص ، آقایان هر يك نظریاتی دارند و يك چیز هائی میخواهند اضافه کنند یا يك چیز هائی میخواهند کسر کنند و باید يك کسی باشد برای جواب و وقتی که کسی نباشد جواب بدهد مطرح کردنش بعقیده بنده بیفایده است و اگر همان طرح هائی را که داریم از قبیل لایحه فروش خالصه جزو دستور شود بعقیده بنده بهتر است و همان را پیشنهاد میکنم رأی بگیریید بهترین چیزها است .

رئیس - پیشنهادی رسیده است .

افسر - تقدیم کرده ام .

رئیس - پیشنهاد آقای افسر

(شرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم لایحه فروش خالصجات در درجه اول جزو دستور شود

رئیس - مخالفی ندارد ؟

کازرونی - اجازه میفرمائید ؟

رئیس - بفرمائید

کازرونی - عرض کنم لایحه فروش خالصجات یکی از لواج مهمه است و در اینموقع که وزیر مدافع نیست و حکومت نازه همروی کار نیامده ما يك همچو لایحه فوق العاده مهمی را مطرح قرار دهیم گمان میکنم صحیح و مقتضی نباشد علاوه بر این لایحه خالصجات انتقالی هم بمجلس رسیده آنهم برادر این لایحه است . خالصجات انتقالی لایحه اش از طرف دولت رسیده طبع و توزیع هم شده و خدمت آقایان هم هست عمل آنهم باید تصفیه شود و تکلیفش هم معین شود که بعد از آنکه شخص این جا اعمال نظر میکنند هر دو را در نظر داشته باشد و عقیده

بنده این است که حالا موقع ندارد .

رئیس - آقای افسر

افسر - عرض کنم اولاً این لایحه دو شوری است و امروز هم تمام نمیشود و برای نظر دولت هم وقت باقی میباشد . بعلاوه اشتباه غریبی آقای کازرونی فرمودند طرح قانونی راجع به خالصجات انتقالی از طرف آقای فهمی و بعضی از آقایان نمایندگان است مال دولت نیست بفرض هم که باشد آن راجع بملیات است و این راجع بفروش خالصجات قدر مشترك لفظ خالصه ندارد . آن خالصه است که سنا، فروخته ایم ولی اینرا نزه بعد ها می خواهیم بفروشیم اگر حقیقه شما بخواید ارتباط قائل شوید هر چیزی بهر چیزی ارتباط دارد و عقیده بنده این است که این مسئله امروز مطرح شود و البته هر کس هر مذاکره دارد در شور دوم خواهد کرد .

رئیس - رای میگیریم آقایانیکه پیشنهاد آقای افسر را تصویب میکنند قیام فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . لایحه خالصجات از ماده ششم مطرح است

(ماده ۶ شرح ذیل خوانده شد)

ماده ۶ - قیمت هر ملك خالصه که بموجب این قانون بمعرض فروش گذارده میشود از برای اهالی قریاء و مزارع و شاگردان مدرسه فلاحت و زارعین ایلستانی نخت قاپو میشوند باید باقسط متساویه سالیانه که عده آن از ده سال و برای سایرین از پنچسال تجاوز نماید پرداخته شود

تبصره - بیکنفر بیش از يك ملك شش دانك خالصه فروخته نمیشود .

رئیس - آقای فهمی

فهمی - در اینماده چند نقص بنظر بنده میرسد .

این ترتیبی که این جا برای فروش معین کرده اند چیزی بدست دولت نخواهد آمد زیرا معلوم نیست ضامن تأدیه وجه کیست ؟ در ابتدا که ملك منتقل میشود قیمت را باید بدهند و بعد باید بدهند این چه قسم معامله است که از ابتدا انتقال ملك معین است ولی تأدیه وجه معلوم نیست ؟ زیرا هر معامله باشد ولو اینکه قطعاً هم بخواهند به اقساط بفروشند بیستی خریدار يك وجهی نقد بدهد و باقی را باقسط بدهد و در عین اینکه تأدیه وجه معلوم نیست و گذاری محصول هم معلوم نیست که از چه تاریخ است از آن ساعتی که فروخته شد محصول بخربدار تعلق میگردد اینکه دولت محصول را نخت نظر خواهد داشت و پس از آنکه مبلغ معین را از خربدار دریافت نمود آنوقت محصول را واگذار خواهد کرد . ترتیبی را که در این ماده ذکر کرده اند فقط انتقال ملك است بشخص خربدار و اما اینکه ضامنی از بابت تدیه وجه به از بابت محصول بدوات داده شود معلوم نیست این است که بنده این قسمت را ناقص میدانم و پیشنهادی هم کرده ام که بعرض آقایان میرسد .

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - بنده مخالفم

رئیس - آقای خواجوی

خواجوی - عرضی ندارم .

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - عرضی ندارم

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - مقصود از لایحه که از طرف دولت تقدیم شده بود این بود که مجلس اجازه بدهد که دولت موفق شود بفروش خالصجات تهیه وجهی برای تأسیس بانک و ایجاد حاکمی است از اجازه نقل و انتقالی که بدولت داده میشود و البته در معاملاتی که میشود دولت يك ترتیبی برای اخذ وجه و اینکه

قسط اولش نقد باشد یا نباشد و چه ترتیب ضامن گرفته شود خواهد داد و اگر چنانچه ما بنحواهم يك باب فقه راجع معاملات و بیع و شری در اینجا بنویسیم که عملی نیست. ما اجازه میدهیم بدولت که خالصجات را بفروشد و البته موازین شرعی هم برای فروش و معاملات در خارج معلوم و معین است. ما که نمیخواهیم کتاب فقه بنویسیم و الا این قدر فروض و مسائل زیادی راجع به بیع و معاملات هست و شما اگر بنحواهم هر مسئله شرعی را این جا بعنوان یک ماده قانونی بنویسید میشود و لزومی هم ندارد. ما این جا بطور کلی اجازه میدهیم بدولت که خالصجات را بفروشد آنوقت البته در نظامنامه آنچه مربوط به اقساط و تعیین قسط اول و محصول و حدود و اینها است خود دولت معین خواهد کرد. آنها هم به تراضی مشتریان. این است که بنده اینها را زائد میدانم و این اظهارات را هم مفید نمیدانم زیرا چیزهایی نیست که بشود در قانون قید کرد. اگر شما يك پیشنهاد داشته باشید بنده ممکن است صد پیشنهاد تهیه بکنم و شقوق مختلفه را هم قید کنم که اگر دولت این شق را اختیار بکند و معامله نماید بهتر است ولی عملی نیست.

رئیس -- آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب -- موافقم

رئیس -- آقای کازرونی

کازرونی -- اولاً بنده عقیده ام این است که خلاصه انتقالی هم خلاصه است نهایت این است که این خلاصه انتقالی در تحت يك شرائطی به اشخاص تفویض شده است و تا وقتی که به آن شرائط رفتار شده است بنده هیچ دلیلی نمی بینم که از حیثیت خالصگی خارج باشد مگر بر طبق يك قانونی باشد که از مجلس شورای ملی بگذرد و آن بعقبه بنده مقدم بر این قانون بود که اولاً ما تشخیص بدهیم این املاکی را که بعنوان خلاصه

انتقالی. اوصاف مختلفه در تمام نقاط مملکت اشخاص متصرف هستند و اگر چنانچه مراجعه شود به مبدأ و مقام انتزاعی که این املاک را بناها داده می بینیم که تا هیچ قانونی موافقت نداشته و خواهیم گفت که باید اول آنها را تصفیه بکنیم بعد وارد در فروش خاصه این طوری بشویم. حالا مجلس مقدس صلاح دانست و این طور مقتضی دید متفاوت ندارد. باشد. لیکن در این ماده تبعیضاتی که قائل شده بالاخره راه دسیسه و تزویر را مفتوح مینماید. تشبیهات نامشروع را این ماده تشدید میکند این جا میگوید. (قیمت هر ملك خاصه که بموجب این قانون معرض فروش گذارده میشود از برای اهالی قراء و مزارع و شاگردان مدرسه فلاحه و زارعین ایللیاتی که تحت قاپو میشوند باید بقسط متساویه سالیانه که عده آن از ده سال و برای سایرین از پنج سال تجاوز نماید پرداخته شود) برای اشخاص اولیه ده سال و برای سایرین پنج سال معین کرده است. تمام افراد مرده تشبیهات بکار میبرند که شامل قسمت اول بشوند و هیچ جای تردید نیست که همه هم قبول بشوند. مثلاً شاگردان مدرسه فلاحه از دوازده ساله دارد تا بالاتر. اینها البته پدر یا عمو یا بنی اعمام یا خویش و یا همسایه دارند و ممکن است در تحت يك قرار دادی بسم اینها يك ملك شش دانگ بخرند و هم چنین ممکن است با يك زارعی یا با يك شخص محلی ساخت و سازی شود هیچ اشکال ندارد و جای تردید هم نیست و در هر صورت بنده نمیدانم تبعیض چه معنی دارد؟ اگر باید ده سال باشد و در این مدت گرفته شود نسبت بهمم باید این طور بشود. اگر باید پنج سال باشد آنها همینطور برای همه باشد. اگر غرض این است که تقویت مردمان کم مایه شده باشد؟ که این ماده آن را تأمین نمی کنند و باز هم مایه دارها می روند و آن ن مایه ها را آلات می کنند و آنها هم مغتم میشوند که بوسیله يك مایه دارهایی

يك مقامی برسند و این اسباب دسیسه میشود. و تبعیض هم حکم فرما خواهد بود و بنده تبعیض کاملاً مخالفم. يك قسمت دیگر که آقای فهیمی اظهار فرمودند این بود که در کیفیت فروش این جا چیزی ذکر نکرده اند و آن را جواب دادند که جمیع موادی که راجع به بیع و شری است لازم نیست در این جا وارد کنیم. ایشان همچو حرفی زدند و بنده هم هیچوقت نمیگویم لیکن يك مسائل اصولی هست که این مسائل اصولی ورودش در این ماده خیلی لازم بود. از این مقوله ملکی را که شما میخواهید بدعیدو در مدت ده سال بولش را بکیرید قسط اول را سال بعد می گیرید؟ ملک را بهر کسی که طالب شد می توانند بدهند؟ يك ربع یا يك ثلث قیمتش را ابتدا خواهند گرفت و بقیه را در مدت ده سال؟ و در هر صورت برای اینها لازم است تکلیفی معین شود و الا همینطور ما اجازه بدهیم که دولت این املاک را بفروشد و پولش را در مدت ده سال بقسط متساوی بپردازند بعقیده بنده این املاک را بدست اشخاص خواهند داد و آن مطالبی که در نظر دارید تا این نخواهد شد این است عقیده بنده.

رئیس -- آقای دادگر

دادگر -- عرض کنم جوانی را که با آقای کازرونی خواستم عرض کنم مختصر بود و از آنچه هم میتوانستم عرض کنم الا اینکه ایشان بيك قضیه توجه کردند که از این قضیه باید دفاع شود و آن بنده را ملزم کرد که بیایم این جا و آن راجع به خالصجات انتقالی است. ایشان فرمودند که خالصجات انتقالی تابع همان قواعد خلاصه است. بنده عرض میکنم احتراز کنید از این موضوع و این حرف را نزنید. امروز مردم برای زندگانی شان باید پایه داشته باشند کلمات مردود سبب میشود که در زندگانی آنها مداخله کنند و اسباب زحمت میشود و نباید مجال داد که زندگانی مردم واصل مالکیت در این مملکت متزلزل شود

کازرونی -- بنده هم میگویم صحیح است

دادگر -- يك روزي يك کسی در مقابل يك وضعیتی يك بوالهوسی، يك ملکی را بيك کسی داد ولی امروزه در دست آن کسی که هست اعلی القیم است و این ملک اکنون از چند دست متوالی عبور کرده و ملک امروزه بزرگترین قیمت را داده و اگر بنا شود این جور در مجلس حرف زده شود اسباب تزلزل او می شود و زندگانی اش مشوش میشود. و این فرمایش شما در زندگانی او مداخله می کنند. خالصجات انتقالی مان مالکین و تابع تمام قواعد مالکیت است اما موضوع دیگری آقای فهیمی فرمودند و آقای بسائی هم جواب دادند و حق هم آقای بسائی بود. در مواد قانون فروش را نباید جاب داد ولو آنکه آن فروش اصول هم باشد. يك اصل کلی را ما در قانون می نویسیم آنوقت دولت يك نظامنامه تهیه می کند و تمام فروش و نظریات را در ترتیب انتقال و فروش و قسط در آنچه پیش بینی خواهد کرد. اگر ممکن بود فروش محدود کرد شاید نظریه آقای کازرونی خوب بود. اما تصویر ندارد فروش زیاد است. تمام نظرها را دولت در موقع تهیه کردن نظامنامه پیش بینی خواهد کرد و در اینجا قیدش زیادی است. اما مسئله دیگری فرمودند که ممکن است شخصی با زارعین و شاگردان مدرسه فلاحه هم دست شده املاک را برزان بخرند. لازم است عرض کنم که این يك مایشانی است و همانطور که آقای مدرس فرمودند ما می خواهیم مردم را از شر دولت خلاص کنیم. بعلاوه خواستیم خرج این کار را از بودجه مملکتی حذف کنیم و گفتیم این املاک در دست مردم که بهتر می توانند آن را اداره کنند برود و آنها مالک خصوصی بشوند تا بهتر اداره کنند. چون نقطه نظر این است، حالا این قدر متأثر نمی شویم اگر اتفاقاً ملکی در دست يك کسی دیگر افتاد نهایت این است که يك ترجیحی ما در اینجا در نظر گرفتیم و برای شاگردان مدرسه فلاحه و زارعین و ایلات يك رجحانی قائل شدیم.

ولی این جور مطالب را نمیشود همیشه فکر کرد که ما يك اصل و قاعده کلی ایجاد نکنیم برای اینکه ممکن است در پشت آن غدر و تزویر بشود. برای غدر و تزویر قانون مجازات معین است که هر کس مکر و حیله کرد. بموجب قانون مجازات باید تنبیه شود چه آن غدر و مکر در مقابل اشخاص باشد یا در مقابل دولت هر حال این مسئله دیگری است ولی در این جا دلیل قوی ما همین است که خالصجات را بدست مردم بدهیم تا آنها بهتر فلاحت کنند این ملک. بالاخره مملکت فلاحتی است و سایر کارهایی که میشود شوخی است و منهیج بخل نداریم از اینکه يك ملكی دست يك نژاد بیفتد که فرضاً ده بار چه ملك هم داشته باشد ولو اینکه با فلاح شريك بشود و آن را بخرد.

بالاخره باید فکر کرد که آن ملك را کجا میبرد؟ بنده تجربه دارم. بنده وکیل مازندران هستم و تمام موکلین بنده فلاح و ملاکند و معدنك بدبخت ترین مردم همین موکلین بنده هستند. زیرا آن مالك و فلاح بدبخت جان میکند و زحمت میکشد و زراعت میکند بذر میکارد و برعایا مساعده میدهد و هزار مشکلات دارد. اعانه هم باید بدهد. و بالاخره می توان گفت که این مالك يك صندوق دار بدبختی است. بهر حال دولت در نظامنامه که برای این کار تهیه میکند تمام نظریات و فروع را در آنجا پیش بینی خواهد کرد. و این نظریاتی هم که آقای کازرونی اظهار کردند در آنجا تأمین خواهد شد و البته طوری قرار خواهند داد که اقساط دولت از بین نرود و یا محصول در تحت نظر امین مالیه باشد. و همچنین معین خواهد شد که ترتیب تأدیبه اقساط از چه قرار خواهد بود. غرض این است که اینها مسائلی نیست که در قانون ذکر شود.

(جمعی از نمایندگان گفتند مذاکرات کافی است و بعضی میگفتند کافی نیست.)

روحی - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

روحی - بنده تصور میکنم این لایحه خیلی مهم است و این يك مسئله عادی نیست. خوبست آقایان اجازه بفرمایند عرض اینکه هی پیشنهاد داده شود اظهار عقیده بشود. مخالفین نظریات خودشان را بگویند و موافقین هم دفاع بکنند و اگر به عقیده بنده در خود مطلب حرف زده شود بهتر از این است که پیشنهاد داده شود. و الا هی پیشنهاد میشود و همه بی اثر خواهد ماند و وقت مجلس هم تلف میشود و این خوب نیست. و چون این يك لایحه مهمی است نباید فوری گفته شود مذاکرات کافی است.

رئیس - رأی میگیریم. آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند.
(معدودی قیام کردند)

رئیس - تصویب نشد. آقای آقا سید یعقوب آقا سید یعقوب - بنده موافقم.

رئیس - آقای فهمی

فهمی - آقای باسائی عرایض بنده را خیلی مربوط کردند بمسائل فقهی و تجارت و غیره و حال آنکه عرض بنده مربوط باین قسمت نبود. همانطوریکه فرمودند دولت خالصجات را می خواهد بفروشد از دو نقطه نظر یکی اینکه اگر این املاک بدست خورده مالکین بیفتد بهتر میتوانند آن را اداره و آباد کنند تا دولت بعلاوه از این کار هم مخارج دولت کم می شود و هم املاک آباد میشوند و بعلاوه نظر دیگر این است که دولت از این راه پولی فراهم کند و بانک تأسیس نماید و سرمایه بانک قرار دهد. چون نقطه نظر این بود که عرض کردم از این جهت در این لایحه هم انتقال ملك باشخاص باید تأمین شود و هم تأدیبه وجه بدولت. و اگر ما نخواهیم در قانون این دو اصل را تأمین کنیم محتاج باین نیست که يك فصل از فقه را در اینجا بنویسیم اگر این اندازه

ما باید مقید باشیم پس خوب است اصلاً این مسئله اقساط را هم که پنجساله باشد یا ده ساله در این جا قید نکنیم زیرا لزومی ندارد. همینقدر يك ماده بنویسیم که دولت حق دارد خالصجات خودش را بفروشد و دیگر تمام قسمتها و ترتیباتش را بعهده نظامنامه باقی بگذاریم این موادی که در این جا نوشته میشود برای این است که در موقع عمل اسباب زحمت فراهم نیاید و يك اختلافاتی بین دولت و خریدار فراهم نشود. بین علاقه مندان است که در این جا قید شده وجه را با قسط پنج ساله و ده ساله باید تأدیبه کنند. خوب اولاً معلوم نیست در ساعتی که دولت ملك را بطرف منتقل میکند نقداً هم باید چیزی بگیرد یا نه؟ کسی که می خواهد ملكی را بخرد ولو بطور دستگردان هم باشد در موقع گرفتن قبالة وجهی باید بدهد اگر دولت اینقدر این علاقه نسبت بموضوع بشود چگونه میتواند برای بانک سرمایه تهیه کند؟ آنوقت از آنطرف آنچه که تا کنون معمول و متداول است این است که دولت در مقابل بدهی مردم املاکشان را ضبط میکند. آیا این نظر هم در این جا باید باقی باشد یا نه؟ یعنی عجلت دولت مالکیتی را بکسی منتقل میکند و بعد از دو سال سه سال که خریدار پول دولت را نداد دولت دوباره همان ملك را می تواند تصرف کند؟ اگر این ترتیب باشد دو باره تمام خالصجات بعد از مدتی بخود دولت برگشت خواهد کرد و بنده تصور میکنم از این راه باید جلوگیری کرد و طلب دولت را از راه دیگری باید تأمین کرد. بنده عقیده ندارم که دولت دوباره بعنوان این دیگری این املاک را تصرف کند. و باید از راه محصول ملك با سایر طرق طلب خود را تأمین کند. باین ترتیب که دولت حق تصرف ملك را نداشته باشد ولی با وسائل دیگری طلب خودش را تأمین کند - نکته دیگر که در تبصره ذکر شده این است که به يك نفر بیش از يك ملك شش دانگ داده نخواهد شد.

خوب ممکن است يك ملك شش دانگ خالصه هفتصد تومان قیمت داشته باشد یعنی يك مزرعه مختصری باشد یا ملكی باشد که صد هزار تومان قیمت داشته باشد. این ها از روی چه میزان معین خواهد شد؟ این که نوشته ملك شش دانگ آیا مقصود از شش دانگ همین است یا چیز دیگری است؟ یا عایدی یا قیمت یا چیز دیگری را حد نصاب قرار میدهند؟ مقصود این است که این جمله (شش دانگ) کافی نیست و اگر نخواهیم این مسئله را روشن کنیم که معلوم باشد هیچ ربطی به فقه و باب تجارت ندارد. عقیده بنده این است برای این که اختلافی بین خریدار و دولت پیش نیاید يك مبلغی را معین کنند که نقداً بپردازند و مابقی را هم با قسط معینی تأدیبه کنند. و اینکه نسبت به طبقه فلاح و زراعت غیره يك تفاوتی منظور شده اینهم چندان ضرری ندارد و بد نیست. ولی در موقع تأدیبه اقساط اگر خریداران وجه قسط را تأدیبه نکردند دولت نباید ملك را دوباره تصرف کند و دید از محصول ملك پول خودش را وصول کرده به بانک بدهد و الا یا بکلی تأدیبه وجه و طلب دولت از بین میرود یا سبب خواهد شد که دوباره دولت تمام املاک را بخود منتقل کند. و این نتیجه بکلی مخالف آن مقصودی است که ما از فروش خالصجات داریم حالا اگر آقایان موافقت میکنند مقصود نامین خواهد شد و الا بنده گمان نمیکنم با این ترتیب فعلی که نوشته شده به مقصود برسیم.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - آقای آقا میرزا علی حال غریبی دارد و همیشه ماتم میگیرد. این لایحه يك لایحه ایست که بنده در دوره چهارم مخالف بودم ولی يك جریانی بنده را با این لایحه موافق کرد. در این جا هیچ نظر مخالفت و موافقت با دولت نیست. مسئله فروش خالصجات است و در این جا نظر ها مختلف است. که آیا برای مملکت اینکار صلاح هست یا نیست. اولاً لازم است عرض

کنم که این لایحه دو شوری است. حالا شور اول است. و پس از آنکه شور اول تمام شود با پیشنهادها به کمیسیون میرود بعد تا شور ثانی دولت هم معلوم میشود و تکلیف معین خواهد شد. اما فرمایشاتی که آقای فهیمی کردند خوب کردند که پشت زریبون آمدند بواسطه اینکه دفعه اول که در جای خودشان فرمودند بنده خیال کردم فلسفه دارد ولی حالا که پشت زریبون آمدند بنده درست فهمیدم. خودتان تصدیق می فرمائید که وضع قانون با اجرای قانون دوتا است. وضع قانون که عبارت از انشاء و ایجاد قانون است مقام اولیه است. و مقام ثانی همان مقام وجود خارجی است که در واقع مقام اجرا باشد مرتبه وجودی با مرتبه نهایی فرق دارد. و همان طور که آقای باستانی فرمودند و حق هم فرمودند ما در اینجا فقط بدو می خواهیم اجازه بدهیم که خاصجات را بفروشد نظیرمان در واقع بوضع قانون است. و مقصودمان این است که این املاک از دست دولت بیرون بیاید و در دست مردم بیفتد تا مردم بکار افتاده و زراعت ما ترقی کند و طوری شود که این همه ملوک الطوائفی و مالک الرقایی که نسبت با املاک هست و هر کسی یک املاک را جمع کرده و مالک الرقایی می کند از بین برود. نظر اولی این بود، نظر ثانی که نظر وکالتی است این است که شاید پس از فروخته شدن این خالصجات مقداری از مخارج ما کسر شود و این فصل بزرگی که در بودجه ما هست از بین برود و در نتیجه یک تفاوت و کسری در بودجه پیدا شود که بتوانیم افلا آن تفاوت را بیک مصرف عام المنفعه برسانیم. مثلاً کارخانه قند سازی ایجاد کنیم. اصل وضع قانون برای این است. حالا آقای فهیمی میفرمایند خوب است در وضع قانون اجرائیات را هم بیان کنیم فرمایشات ایشان صحیح است اما نه در این مورد البته دولت مکلف است مطابق این قانون برود و خالصجات را بفروشد. ما قانون مدنی داریم. و ترتیب بیع و شری

معامله است حالا بیائیم و در این جا بنویسیم که آقای وزیر مالیه بدان که: بیع بر دو قسم است با اینکه بنویسیم که قبض فی المجلس باشد یا قباله را هم این جا بنویسیم و اشاره کنیم که خیار العین فی العین یا اسقاط کافه خیار است متصوره یا معین کنند که پول را چطور بگیرند یا بنویسند علی الرسم قباله بلکه تمام وجه رسید این مسائل مربوط بقانون نیست. اما اینکه فرمودند در تبصره همچو بیان کرده که ملک شش دانگی بدون اینکه سایر ترتیباتش معین باشد لازم است عرض کنم که در این مسئله هم کلاً در ادوار سابقه صحبت شده است که وقتی قانون وضع می شود ناظر به کلیات است نه ناظر بجزئیات. باین معنی که وقتی قانون وضع میشود افراد غالب را متوجه است. حالا اگر در این بین نسبت به یک فردی تخلف کند این مضر بحال قانون نیست. قانون بطور کلی باید اصل کلی را در نظر بگیرد باین معنی که قانون نمی تواند افراد را شامل باشد. یک فرد نادر لطمه بوضع قانون نمیزند. ما باید یک تصمیمی بگیریم که این املاک خالصه را دولت بفروشد باین ترتیب که بیک نفر هم بیش از یک ملک شش دانگی نباید فروخته شود. حالا اگر در یک جائی نسبت بیک فردی تخلف شد ربطی مسئله ندارد. اساساً عقیده ما این است که بیک نفر بیش از یک ملک شش دانگ داده نشود و اگر ما موفق شدیم باین ترتیب عمل کنیم و اینطور خالصجات را تقسیم کنیم عمل بقانون کرده ایم. اساس این است. حالا اگر تخلفی نسبت بقانون بشود موضوع دیگری است در اینجا عنوان عنوان وضع قانون است نه عنوان نظامنامه در نظامنامه تمام ترتیبات نوشته خواهد شد و همینطور راجع به محصول شرحی بیان کردند این یک مسئله است که همه ماها میدانیم وقتی ملکی بکسی منتقل شد منافعی هم تابع آن است شاید ایشان تصور کردند اگر آن ملک اجازه باشد وضعیتش چطور خواهد شد این عنوان هم در قانون مدنی ما معین است که وقتی ملکی بکسی منتقل

می شود اگر آن مشتری علم با جاره دارد قبول میکند که ملک معلوب المنفعه را بخرد که هیچ قبول کرده و اگر هم قبول نمی کند نمیخرد. ترتیب این کار در قانون مدنی ما معین است و تمام اجزای آن از وضع معامله و ترتیب بیع و شرای مستحضرند و در موقع وضع قانون مجلس شورای ملی نباید ناظر باین چیزها باشد. نظر مجلس باید در وضع سیاست و مصالح ملکیتی باشد نه در قانون مدنی. اگر یک قانون از طرف عدلیه آمد آن یک ترتیب دیگری دارد.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - آقای مدرس

مدرس - موافقم.

رئیس - آقای نظامی

نظامی - عرضی ندارم.

کازرونی - بنده مخالفم

رئیس - بفرمائید.

کازرونی - البته همه آقایان در نظر دارند بعضی اوقات یک قوانینی که دارای هیچگونه اهمیت نیست و نفع و ضرر بجائی ندارد مدتها مورد بحث واقع میشود ولی این لایحه که می خواهد پنجاه میلیون تومان ملک را به عقیده بنده نقل و انتقال دهد و هزار خیالات واهی برای انسان مجسم میکند و یک چیز هائی هم در خارج می شنویم و یک تصویری هم در داخل میکنیم و باید خیلی فکر کنیم و تمام اطراف قضیه را درست ملاحظه کنیم بطوری که فردا اسباب ندامت نشود آنوقت با کمال استعداد تا یک نفری حرف میزند فوری آقایان میفرمایند مذاکرات کافی است. خوب. اگر مذاکرات کافی است پس اصلاً نگذارید لایحه مطرح شود زیرا قبل از اینکه مذاکره شود اصلاً مذاکره کافی است.

قبل از مذاکره مذاکره کافی است؟! پس خوب است اجازه بدهید که هر کسی نظریه خودش را بگوید و مذاکرات لازمه

بشود آنوقت بفرمائید مذاکره کافی است. رئیس - رأی گرفته میشود بکفایت مذاکرات آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند. (عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - اکثریت است. پیشنهادها قرائت می شود.

(بترتیب ذیل قرائت شد)

پیشنهاد آقای میرممتاز: بنده ماده شش را بطریق ذیل اصلاح و پیشنهاد می نماید.

قیمت هر قسمت از ملک خالصه که بموجب این قانون بمعرض فروش میرسد از برای (رعایه و زارعین خالصه) و زارعین قریه و زارعین ایلاتی که تخت قبو میشوند باید بقسط مساوی سه سالانه که عده آن از (۱۲ سال) و برای سایرین از شش سال تجاوز نماید پرداخته شود

پیشنهاد دیگر آقای میرممتاز: بنده تبصره ماده شش را بطریق ذیل اصلاح و پیشنهاد می نماید

حق خریداری خالصه را اشخاصی دارند که بیش از بیست و پنج جفت مالک دارا نباشد و با شخصی هم که کمتر از بیست و پنج زوج دارا هستند بهر نفری زیاده از شش زوج فرخته نخواهد شد بعلاوه خریدار حق انتقال باتباع خارجه ندارد و تا مدت پانزده سال هم نمیتواند باتباع داخله منتقل نماید

پیشنهاد آقای فهیمی: بنده پیشنهاد میکنم ماده شش بطریق ذیل نوشته شود

ماده ۶ - کسانی که ملک خالصه مطابق این قانون خریداری مینمایند باید ربع قیمت را نقداً در اول امر بپردازند و مابقی را با قسط سالانه تا چهار سال نادیه خواهند کرد با استثنای اهالی قراء و مزارع و شاگردان مدرسه فلاحه و زارعین ایلات تخت قبو شده که سه ربع را در شش سال می پردازند. تا موقعی که قیمت ملک بالتمام پرداخته نشده است عوائد آن وثیقه طلب دولت خواهد بود و هر گاه مالکین در مواعید مقرر

دین خود را ادا نکردند دولت حق دارد معادل آن از عوائد ملك را توقیف کند.

پیشنهاد آقای احتشامزاده: پیشنهاد میکنم با آخر ماده شش عبارت ذیل الحاق شود.

و مادام ص که کلیه اقساط پرداخته نشده عین ملك وثیقه نادیده اقساط خواهد بود و هرگاه تا شباهت پس از انقضای هر سال قسط سال قبل نادیده نشود معامله فسخ شده و وجوهی که بابت قیمت ملك نادیده شده است پس از وضع مبلغی که معادل منافع و عوائد خالص ملك خالصه بوده بخریدار مسترد می شود.

پیشنهاد دیگر آقای احتشامزاده: پیشنهاد میکنم تبصره ماده شش بطریق ذیل اصلاح شود:

تبصره - بیک نفر بیش از پنج هزار تومان ملك خالصه فروخته نخواهد شد.

پیشنهاد آقای مدرس: پیشنهاد میکنم که در ماده ششم قبل از لفظ اهالی لفظ شرکاء نوشته شود.

پیشنهاد دیگر آقای مدرس: پیشنهاد میکنم که در ماده ششم بعد از لفظ اهالی و قراء و مزارع نوشته شود که ساکن یا مجاور هستند.

پیشنهاد آقای افسر و آقای مهدوی: بنده پیشنهاد میکنم اشخاصی که ملك خالصه بخرند و اقلأ نصف یا تمام آن را بخواهند برای مصارف عام المنفعه وقت نمایند در درجه اول حق تقدم دارند که قسط را در ده ساله بپردازند.

پیشنهاد آقای میرزا بدالله خن نظامی: بنده پیشنهاد میکنم ماده ششم بطریق ذیل اصلاح شود قیمت: هر ملك خالصه که بموجب این قانون بمعرض فروش گذارده میشود از برای اهالی قراء و مزارع و شاگردان مدرسه فلاح و زارعین ایلانی همان محل که تحت قبو میشوند استهلاكاً در درجه اول با قسط متساویه سالیانه ص که عده آن از ده سال و برای سایرین در درجه دوم از پنجسال تجاوز نماید پرداخته خواهد شد.

پیشنهاد دیگر آقای نظامی:

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل بماده شش علاوه شود.
تبصره - برای خریداری و پرداخت قیمت هر ملك خاصه ساکنین و گاورندان فعلی خالصجات مختص هر يك جفت گاو و کارگر موجود در خروار زمین باملحقات آن در درجه اول و زارعین و مجاورین اهالی آن قراء و بلوك و شاگردان مدرسه فلاح و زارعین ایلانی آن محل که تحت قبو میشوند جهت هر يك جفت گاو و کارگر حاضر هر يك جفت گاو در خروار زمین قابل زرع در درجه دوم بمدت ده سال استهلاكاً فروخته خواهد شد و برای طلبکاران مسلم دولت و صاحبان مستمری و مستخدمین دولتی که حقوق خود را میفروشند و سایرین تقدماً با استهلاكاً که مدت آن از پنج سال تجاوز نکند فروخته میشود.

پیشنهاد دیگر آقای نظامی:

بنده پیشنهاد میکنم تبصره ماده ششم بترتیب ذیل اصلاح شود:

تبصره - چنانچه زارعین و ساکنین فعلی قراء خالصجات بجزء مایل بخریداری اراضی مزروعی خود نشوند در این صورت بیک نفر بیش از يك ملك شدناك خالصه فروخته نخواهد شد.

پیشنهاد دیگر آقای نظامی: ماده ششم را بطریق ذیل پیشنهاد میکنم.

ماده ۶ - قیمت هر ملك خالصه بموجب این قانون بمعرض فروش گذارده میشود از برای اهالی قراء و مزارع خصوصاً زارعین فعلی خالصجات و شاگردان مدرسه فلاح و زارعین ایلانی که تحت قبو میشوند استهلاكاً در درجه اول با قسط متساویه سالیانه که مدت آن از ده سال و برای سایرین در درجه دوم از پنجسال تجاوز نماید پرداخته شود.

پیشنهاد آقای سهراب خان ساکنینان: بنده پیشنهاد

میکم در ماده ششم بعد از جمله شاگردان مدرسه فلاحت اضافه شود: که خودشان مشغول زراعت در آن اراضی خواهند بود.

پیشنهاد آقای عدل: پیشنهاد میکنم پیشنهاد ها به کمیسیون ارجاع و جلسه ختم شود.

رئیس - مخالفی ندارد؟

(بعضی گفتند خیر)

رئیس - جلسه آتیہ روز سه شنبه دستور هم همین

لایحه.

(مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

قانون

تمدید امتیاز کارخانه کبریت سازی آذربایجان بمدت پانزده سال

مصوب ۷ خرداد ماه ۱۳۰۶ شمسی

ماده واحده - در تعقیب قانون مصوبه ۱۵ جدی ۱۳۰۱ مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد که پانزده سال بمدت امتیاز کارخانه کبریت سازی آذربایجان افزوده و در تمام مدت امتیاز محصول و مواد خام و مابحتاج کارخانه را از پرداخت حقوق گمرکی و کرایه خط آهن آذربایجان و کشتی رانی دریاچه رضائیه معاف نمایند.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه هفتم خرداد ماه یکهزار و سیصد و شش شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی : حسین پیرنیا

www.iran-archive.com